Nr. 8. Warszawa, dnia 25 maja 1920 r. Rok III.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Cena numeru pojedyńczego wraz z „Dodatkiem" 9 mk. „Dziennik Urzędowy" przyjmuje ogłoszenia instytucji społecznych i użyteczności publicznej, od osób zaś prywatnych tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i powyższych instytucji. Cena za wiersz drobnego pisma jednoszpaltowego 1 mk.

Redakcja i Administracja: Nowy-Świat Nr. 69, telefon Administracji 49-37. Redakcji 304-22.

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Nr. 32 z dnia 15 kwietnia 1920 r.

TREŚĆ:

Poz.

Nr. 33 z dnia 20 kwietnia 1920 r.

Nr. 34 z dnia 23 kwietnia 1920 r.

Monitor Polski *).

Nr. 90 z dnia 20 kwietnia 1920 r.

TREŚĆ:

Nr. 93 z dnia 23 kwietnia 1920 r.

Nr. 94 z dnia 24 kwietnia 1920 r.

Nr. 95 z dnia 26 kwietnia 1920 r.

Nr. 96 z dnia 27 kwietnia 1920 r.

Nr. 99 z dnia 30 kwietnia 1920 r.

21.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 23 kwietnia 1920 r. (Ol. 212/1) w przedmiocie uzupełnienia składu Wyższej Komisji Dyscyplinarnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Uzupełniając zdekompletowany skład Wyższej Komisji Dyscyplinarnej M. S. W., ustanowionej rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 22 lipca 1919 r. (Dz. Urzęd.. M. S. W. Nr. 42, poz. 559) zarządzam, co następuje:

1. Zastępcą przewodniczącego Wyższej Komisji Dyscyplinarnej M. S. W. mianuję, prócz dotychczasowych, Szefa Sekcji Stefana Urbanowicza.

2. Asesorami mianuję: Naczelników Wy-

*) Ustawy i rozporządzenia, zamieszczone w Dzienniku Ustaw R. P., opuszcza się.

działu: Józefa Dworskiego, Władysława Weissbroda, D-ra Zbigniewa Dulębę, Jana Jarmułowicza i Józefa Mańkowskiego. Inspektorów administracyjnych: Tadeusza Ładę, Stanisława Twardo, D-ra Rudolfa Sikorskiego i Stefana Brzezińskiego.

3. Mianuję Zastępcą Prokuratora, prócz dotychczasowego, Referenta M. S. W. Jana Śliwińskiego.

Warszawa, d. 23 kwietnia 1920 r. (Ol. 212/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Wobec powyższego całkowity skład Wyższej Komisji Dyscyplinarnej M. S. W. jest następujący:

1. Przewodniczący: Podsekretarz Stanu Min. Spraw Wewn.

2. Zastępcy przewodniczącego: Szefowie Sekcji: Dr. Stefan Iszkowski, Konstanty Lenc, Stefan Urbanowicz i Konstanty Sienkiewicz.

3. Asesorowie: Naczelnicy Wydziałów: Stefan Jacek Dobrowolski, Tadeusz Makarewicz, Dr. Tadeusz Koncki, Stanisław Kurzyna, Kazimierz Chłapowski, Dr. Rudolf Rapée, Józef Mańkowski, Józef Dworski, Władysław Weissbrod, Dr. Zbigniew Dulęba i Jan Jarmułowicz. Inspektorzy administracyjni: Tadeusz Łada, Stanisław Twardo. Stefan Seferowicz, Dr. Rudolf Sikorski i Stefan Brzeziński. Zastępca Głównego Komendanta Policji Państwowej Marjan Borzęcki.

Prokurator: Naczelnik Wydziału Bolesław Kozłowski.

Zastępcy Prokuratora: Radca Ministerjalny Dr. Aleksander Domański i Referent Jan Śliwiński.

Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

22.

Okólnik (74) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w przedmiocie sprawniejszego załatwiania przez urzędy gminne poleceń władz sądowych.

Ministerstwo Sprawiedliwości odezwą z dnia 27 stycznia r. b. Nr. 33453/19 zawiadomiło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, że dochodzą doń od prezesów sądów okręgowych i prokuratorów częste skargi na opieszałość urzędów gminnych przy załatwianiu pism i poleceń sądowych, szczególnie o ile chodzi o terminowe dostarczanie wezwań sądowych.

Ponieważ taki stosunek urzędów gminnych do zleceń władz sądowych częstokroć wywołuje konieczność odroczenia spraw i paraliżuje działalność wymiaru sprawiedliwości, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zleca Panom, aby natychmiast poczynili kroki w celu pouczenia wszystkich wójtów gmin, że na podstawie art. 217 organizacji Zarz. Gub. Król. Polsk. (art. 25 Ustawy o Samorządzie gminnym z r. 1864) są oni obowiązani bezwarunkowo i z jaknajwiększą ścisłością wypełniać wszelkie polecenia władz sądowych, wydawane w zakresie przysługujących tym władzom atrybucji, pod rygorem osobistej odpowiedzialności dyscyplinarnej za niedbalstwo lub opieszałość w terminowem tych zleceń wykonaniu.

Warszawa, d. 2 marca 1920 r. (SG. 172/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

23.

Okólnik (76) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie współdziałania organów rządu przy wykonywaniu ugody z dnia 24 lutego 1920 r. pomiędzy Zw. Zaw. Pr. Roln. a Zw. Ziemian.

W dniu 24 lutego b. r. zawartą została ugoda pomiędzy przedstawicielami Związków Zawodowych Pracowników Rolnych i przedstawicielami Związku Ziemian, ustalająca warunki płacy i pracy ordynarjuszy folwarcznych na rok służbowy 1920/21. Ponieważ stosowanie tej umowy w praktyce może wywołać w poszczególnych wypadkach nieporozumienia, pożądanem byłoby jaknajdalej idące współdziałanie przy jej wykonaniu ze strony organów rządowych w granicach, przewidzianych prawem. Niewątpliwie ścisłe wprowadzenie w życie tej ugody może zapewnić spokój w stosunkach pracowniczych na wsi. Wobec tego poleca się Wojewodom wydanie podwładnym sobie Starostom następujących instrukcji:

Starostowie winni przyjmować zgłoszenia, wnoszone do Urzędu Starostwa przez robotników rolnych lub też przez Związki Zawodowe Robotników Rolnych, jak również przez odnośne Związki Ziemian oraz poszczególnych właścicieli ziemskich, dotyczące:

1) sprawy zwalniania t. zw. delegatów folwarcznych;
2) wniosków, odnoszących się do obniżenia lub podniesienia norm płacy dla poszcze-

gólnych majątków w stosunku do normy, ustalonej w danym powiecie;

3) skarg w sprawie wydalania większej liczby robotników w danym majątku, niż to jest przewidziane w ugodzie zbiorowej.

Odnośnie do spraw, wymienionych w p. 1 i 2, podania winny być wniesione do d. 8 marca r. b. W tym też celu należy niezwłocznie wyznaczyć odpowiedniego urzędnika, któryby, przyjąwszy wszystkie zgłoszenia, przekazał je Inspektorowi Pracy na 1-em posiedzeniu Komisji Rozjemczej, wyznaczonej dla danego powiatu.

W terminie pomiędzy 8 a 28 marca mają być zaakceptowane w Komisjach Polubownych w poszczególnych powiatach warunki ugody zbiorowej, przyjętej w Warszawie w dniu 24 lutego 1920 r., zgodnie z wymogami Ustawy z d. 1 sierpnia 1919 r. (Dz. P. Nr. 65, poz. 394, art. 3). Komisje polubowne mają rozstrzygnąć sprawy, pozostawione Powiatowym Komisjom Polubownym oraz sprawy, wymienione jako punkt 2.

Wobec powyższego poleca się Starostom po uprzedniem porozumieniu z Inspektorami Pracy wyznaczyć najdalej do d. 20 marca r. b. posiedzenia Komisji Polubownych oraz posiedzenia Komisji Rozjemczych w powierzonych Panom Powiatach i wezwać przedstawicieli organizacji zawodowych jednej i drugiej strony zgodnie z wymaganiami art. 3 Ustawy z d. 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr 65, poz. 394).

Siedzibami Inspektorów dla:

Województwa Warszawskiego są:

Włocławek, Bulwarowa Nr. 16;
Płock, Dominikańska Nr. 9;
Łowicz, Długa Nr. 26;
Warszawa, Plac Dąbrowskiego Nr. 1 (Minist. Pracy i Opieki Społecznej).

Województwa Łódzkiego:

Łódź, Sienkiewicza Nr. 3;
Kalisz, Niecała Nr. 1;

Województwa Kieleckiego:

Kielce, Ogrodowa Nr. 4;
Radom, Marjacka Nr. 7;
Częstochowa, Aleja II Nr. 32 m. 1.

Województwa Lubelskiego:

Lublin, Krak.-Przedm. Nr. 35;
Zamość, Żydowska Nr. 2;
Chełm, Brzeska Nr. 16.

Województwa Białostockiego:

Siedlce, ulica 3-go Maja Nr. 12.

Warszawa, d. 2 marca 1920 r. (Nr. BB. 852/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

24.

Okólnik (77) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie „Instrukcji biurowej dla urzędów powiatowych“.

1. Równocześnie przesyła się w 4-ch egzemplarzach „Instrukcję biurową dla urzędów powiatowych“ wraz z okólnikami, wydanemi w sprawie manipulacji kancelaryjnej, obowiązującej w Starostwach, a to (Nr. 171, 348, 349, 474, 477, 631, 884. Okólniki Nr. 200, 351, 548, 615, 810, 883 oraz rozporządzenie z dnia 31 sierpnia 1919 r. Nr. AO. 8095/1) załącza się w jednym egzemplarzu.

Instrukcja biurowa stanowi własność Państwa i wpisać ją należy jako taką (w 4-ch egzemplarzach) do inwentarza (okólnik Nr. 171 ust. 14, okólnik Nr. 348 ust. 17 i okólnik Nr. 474, uwaga). Każde Starostwo posiada 16 (Starostwo Warszawskie 26) egzemplarzy tejże Instrukcji.

2. Załączona Instrukcja biurowa polega na decentralizacji pracy kancelaryjnej i reguluje czynności biurowe w ten sposób, że umożliwia już w kilka godzin po oddaniu pisma w Urzędzie nietylko doręczenie tego pisma właściwemu referentowi, ale, — o co przeważnie chodzi, — *załatwienie i wysłanie odpowiedzi na miejsce przeznaczenia.*

3. Podstawowemi księgami t. zw. nowej manipulacji, którą zastosowano do naszych potrzeb i wymagań, jest:

a) dziennik korespondencji (wzór 6 do § 10 i 19 Instr. biur.) i

b) skorowidz (wzór 8 do § 12 Instr. biur.).

Sprawność manipulacji kancelaryjnej zawisłą jest od należytego prowadzenia tychże dwóch ksiąg w ogólności, w szczególności zaś skorowidza, na co zwrócono szczególną uwagę okólnikami Nr. 348 z dnia 10 czerwca 1919 r. oraz Nr. 477 z d. 22 lipca 1919 r.

4. Wszystkie inne zapiski kancelaryjne są pomocniczemi. Z zapisków tych:

c) terminarz (wzór 17 do § 19 ust. 1 a:3) służy do ułatwienia utrzymania w ewidencji tych korespondencji Starostw, na które nastąpić ma odpowiedź, — a więc spraw ostatecznie niezałatwionych (§ 13 ust. 5);

d) księga depozytowa (wzór 3 do § 6) służy jako wykaz pieniędzy i wartościowych przedmiotów, złożonych i przechowywanych w Starostwach;

e) księgi doręczeń (wzór 15 i 16 do § 18) pism, wychodzących ze Starostw;

f) wykaz perjodycznych sprawozdań (wzór 25 do § 25), które Starostwa, — w miarę rozporządzeń władz przełożonych,—przedkładać winne w powtarzających się perjodycznie czasokresach;

g) wykaz rozporządzeń władz przełożonych (wzór 26 i 27 do § 26), które mają obowiązującą ważność na przyszłość: stanowią charakterystyczną cechę nowej manipu-

lacji kancelaryjnej, i, — ponieważ prowadzenie ich okazało się konieczne i niezbędne,—wprowadzono je z biegiem czasu, we wszystkich tych nawet urzędach, w których nowy system kancelaryjny nie obowiązywał. Zapiski jak:

h) książeczki przydziałów (wzór 7 do § 11);

i) książeczki doręczeń (wzór 12 do § 16);

j) książeczki prac pomocników kancelaryjnych (wzór 13 do § 16 ust. 5), wreszcie

k) skorowidz liczb obcych (wzór 28 do § 27), służą li tylko do ułatwienia pracy i utrzymania jej w ewidencji: w urzędach zatem, w których należycie *wyszkolony* personel *pracuje sumiennie*, prowadzenie ich koniecznem nie jest.

5. Aby wykorzystać należycie prace urzędnika, prowadzącego Oddział kancelaryjny, a co zatem idzie podnieść podnieść sprawność i wypatność jego pracy, winien każdy Starosta tak podzielić prace kancelaryjne, aby jeden kancelista notował conajmniej 30, nie więcej jednak jak 40 pism dzienuego wpływu (§ 2 ust. 1 Instr. biur., okólnik Nr. 477 z d. 22 lipca 1919 r. ust. 4:f, uwaga, oraz okólnik Nr. 884 z d. 16 stycznia 1920 r., uwaga do pozycji 2:b i uwaga do poz. 4 tegoż okólnika). Tu zauważa się, że minimum wydatności 40 pism dziennego wpływu oznaczono bardzo oględnie, gdyż wyszkolony i pilny kancelista jest w stanie przemanipulować 60 pism dziennego wpływu.

Wspólne: Biuro podawcze i Ekspedyturę prowadzić ma jeden ze starszych i lepiej wyszkolonych kancelistów (§ 1 ust. 2:d Instr. biur.).

Prace maszynistek podzielić należy tak, aby jedna maszynistka napisała (na maszynie) na jedną godzinę *co najmniej* 6 stronic po 24 wiersze (wiersz po 14 zgłosek) 144 wiersze (§ 17 ust. 4 Instr. biur. dla Województw) Jest to *minimum pracy jednej maszynistki.*

6. Celem ułatwienia należytej kontroli wydatności pracy tak urzędników w referacie, jakoteż w kancelarji zatrudnionych, winne są Starottwa przedkładać kwartalne wykazy zaległości (wzór 24 do § 22 Instr. biur.) oraz dodatki do tychże (okólnik Nr. 883 z d. 16 stycznia 1920 r.). Dodatki do wykazów zaległości przedkładać należy od I kwartału 1920 r. począwszy (termin dla Wojewodów 10. dla Ministerstwa — 20 kwietnia 1920 r.), za pośrednictwem Panów Wojewodów. W rubryce: „w referacie są zajęci“ dodatku wykazywać należy także referentów specjalnych, zaś urzędników, prowadzących Oddziały kancelaryjne tychże referatów, w odpowiednich rubrykach właściwych Oddziałów kancelaryjnych.

Oddziały kancelaryjne oznaczać należy w rzeczonym dodatkowym wykazie prócz cyframi I, II, III i t. d. także bliższem określeniem jak: administracyjny, sanitarny, weterynaryjny, aprowizacyjny i t. d. Pracowników policji lub Wydziału powiatowego oczywiście ani w wykazach zaległości ani też w dodatku wyszczególniać nie należy.

Wpływ w rubryce: „razem“ wykazu zaległości (sumarycznie ilość spraw przydzielonych) i w rubryce: „razem“ dodatku do tegoż (wpływ w czasie od — do), musi się zgadzać.

Wszystkich pracowników, zajętych w referacie, wyszczególniać należy imiennie w wykazie zaległości, podając przy każdym z nich (w rubryce 10 — uwaga) w jakim pracuje referacie (np.: sprawy karne, wojskowe, aprowizacyjne i t. d.). Ilość pracowników, podanych w wykazie zaległości, zgadzać się musi z ilością tychże pracowników, wyszczególnionych w dodatku w rubryce „w Referacie są zajęci“. Przy każdym z wyszczególnionych tu pracowników podać również należy (w rubryce — uwaga) w jakim pracuje referacie.

Rubrykę „wpływ przeciętny dzienny“ dodatku wypełniać należy od I kwartału 1920 r. począwszy, także przy Oddziałach kancelaryjnych działów specjalnych jak: sanitarny, weterynaryjny, aprowizacyjny i t. d., tem więcej, że z końcem I kwartału 1920 r. winna być manipulacja kancelaryjna wprowadzona także we wszystkich działach specjalnych, gdyby to jednak nie nastąpiło, należy podać powód w rubryce „uwagi“ dodatku do wykazu zaległości.

Suma „wpływu w czasie od—do“, wykazana w rubryce „razem“ dodatku, podzielona przez ilość dni roboczych, wykazanych w rubryce „uwagi“ tegoż dodatku, wydać winna wpływ przeciętny dzienny, wykazany w rubryce „razem“ dodatku.

Panowie Wojewodowie zechcą wydać odpowiednie zarządzenia, regulujące terminy i sposób przedkładania wykazów kwartalnych i dodatków do tychże oraz sposób ich sporządzania, a następnie, skontrolowawszy należycie i porównawszy oba raporty, przesyłać Ministerstwu Spraw Wewnętrznych (Wydział Organizacyjny) tylko *dodatki* do wykazów zaległości w następujących terminach:

za I kwartał każdego roku najpóźniej do d. 20 kwietnia;

za II kwartał każdego roku najpóźniej do d. 20 lipca;

za III kwartał każdego roku najpóżniej do d. 20 października;

za IV kwartał każdego roku najpóźniej do d. 20 stycznia.

Wykazy zaległości zatrzymywać należy w Województwach.

7. Celem ujednostajnienia prac kancelaryjnych, a nadto zmniejszenia wydatków na nakład druków oraz ułatwienia kontroli użycia tychże, wzbroniono Starostwom nabywania wprost druków kancelaryjnych i zarządzono nakład ich w drukarni państwowej.

Licząc druki, w okólniku Nr. 810 z dnia 10 grudnia 1919 r. nazwane, wydano Starostwom na r. 1920 następujące druki kancelaryjne:

LISTA

druków kancelaryjnych, które (równomiernie) wysłano do każdego Starostwa.

Wysłano druki				Wysłano			
Wzór i jakość	Okólnikiem Nr. 810	Po wysłaniu okólnika Nr. 810	Razem	Wzór i jakość	Okólnikiem Nr. 810	Po wysłaniu okólnika Nr. 810	Razem
a) blankietów . .	—	10	10	17 kompletów .	—	6	6
b) arkuszy	—	5	5	19 blankietów .	1104	200	1304
3 arkusze	—	6	6	20 „ .	—	1050	1050
4 blankiety . . .	—	200	200	20 „ .	804	100	904
6 arkuszy	600	200	800	22 „ .	1260	—	1260
7 „	—	20	20	23 „ .	86	58	144
8 „	500	400	900	24 „ .	10	—	10
12 „	—	50	50	25 „ .	—	6	6
13 „	—	30	30	26 arkuszy . . .	—	10	10
15 „	—	100	100	27 „ .	—	100	100
16 „	—	90	90	28 „ .	10	10	20

Druki te obliczone są na czas do 30 czerwca 1920 r., gdyby jednak zapas ten nie wystarczył, winne są Starostwa podać przy zapotrzebowaniu, które przedkładać należy *najpóźniej na 30 dni* przed zużyciem druków, następujące daty (okólnik Nr. 474):

a) ilość utworzonych Oddziałów kancelaryjnych, i
b) przeciętny dzienny wpływ każdego Oddziału.

W razie, gdyby wpływ nie osiągnął minimum (ustęp 5 niniejszego i okólnik Nr. 884) należy zapotrzebowanie usprawiedliwić.

Od 1 lipca 1920 r. począwszy, winne Województwa objąć zaopatrywanie w druki kancelaryjne podległych sobie Starostw. Należy zatem już teraz zarządzić nakład odpowiedniego zapasu druków. Druku dziennika korespondencji (wzór 6) narazie drukować nie należy, gdyż Ministerstwo nosi się z zamiarem zmniejszenia jego rozmiarów, o ile prowadzący Oddziały kancelaryjne przyswoją sobie należycie ujęcie w kilku słowach treści korespondencji (okólnik Nr. 810).

8. Przy ewentualnych zapotrzebowaniach pieczęci i stempli urzędowych (okólnik Nr. 884) winne są Starostwa uwzględniać postanowienia uwagi do pozycji 2:b względnie uwagi do poz. 4 okólnika Nr. 884. Zapotrzebowania te przedkładać winne Starostwa za pośrednictwem Wojewodów. Tych zapotrzebowań, w których nie podano dat, odnoszących się do osiągnięcia przynajmniej minimum pracy, przepisanego okólnikiem Nr. 884 lub nie usprawiedliwiono należycie rzeczywistej potrzeby żądanych pieczęci i stempli (np. z powodu umieszczenia specjalnych działów Starostwa w większej odległości poza obrębem budynku i t. p.) lub też daty te podano, lecz minimum nie osiągnięto, przedkładać Ministerstwu nie należy, lecz zwrócić odnośnemu Starostwu do uzupełnienia.

9. Panowie Wojewodowie zechcą stosownie do niniejszych wskazówek pouczyć Starostwa i wykorzystać je przy sposobności lustracji powiatowych Urzędów kancelaryjnych.

Odpis okólnika niniejszego wkleić należy, wraz z okólnikami załączonemi, pod kartą tytułową każdego z czterech egzemplarzy Instrukcji.

Warszawa, d. 5 marca 1920 r. (AO. 756/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

25.

Okólnik (78) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie trybu zatwierdzania targów i jarmarków.

W sprawie zatwierdzania targów i jarmarków Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości i zastosowania, co następuje:

Na zasadzie art. 35, roz. II, poz. 20 ustawy o organizacji Zarządu Gubernji Kr. Pol. (Zb. Pr. T. II) oraz art. 14 p. 3 i art. 31 i 32 Rozporzą-

dzenia Wykonawczego Rady Ministrów do ustawy tymczasowej o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji (Dz. Ustaw z r. 1919 Nr. 90, poz. 490) do zakresu działania Rady Wojewódzkiej należy rozstrzyganie spraw, dotyczących targów i jarmarków.

Celem ujednostajnienia trybu postępowania przy rozpatrywaniu wspomnianych spraw Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia, co następuje:

Podania o ustanowienie, przeniesienie z miejsca na miejsce oraz zmian terminu targów i jarmarków winny zawierać:

1) oznaczenie miejscowości, w której mają się odbywać targi, wzgl. jarmarki, z dołączeniem odręcznego planu sytuacyjnego miejscowości i placu targowego, wzgl. jarmarcznego. o ile chodzi o ustanowienie, wzgl. przeniesienie targów lub jarmarków;

2) we wszystkich wypadkach oznaczenie dat, w których mają się odbywać targi, wzgl. jarmarki;

3) oznaczenie towarów, które mają być przedmiotem targów, względnie jarmarków;

4) odpis koncesji, udzielonej przez b. władze rosyjskie, o ile targi, wzgl. jarmarki odbywały się przed wojną;

5) opinję Rady Gminnej (miejskiej) właściwej gminy (miasta);

6) opinję Wydziału Powiatowego właściwego powiatu;

7) opinję weterynarza powiatowego, o ile przedmiotem targów, wzgl. jarmarków ma być inwentarz żywy.

Opinji pod 5) i 6) oraz odpisu koncesji należy również żądać w wypadkach, gdy chodzi o zniesienie targów i jarmarków.

Wpływające do Województwa podania w sprawach targów i jarmarków winny być rozpatrywane przez Departament Samorządowy w porozumieniu z Departamentem Przemysłowym (do czasu aktywowania tego Departamentu z właściwym Urzędem Przemysłowym) i przedkładane Radzie (wzgl. Sekcji) Wojewódzkiej do rozstrzygnięcia. Po rozstrzygnięciu sprawy przez Radę (Sekcję) Wojewódzką Dep. Samorządowy ostatecznie załatwia sprawę, zawiadamiając petentów o zapadłej decyzji, a w razie przychylnego rozstrzygnięcia podania ogłasza w Dzienniku Wojewódzkim o miejscowościach i terminach odbywania targów i jarmarków, jako też o towarach, będących ich przedmiotami oraz zawiadamia o tem Ministerstwa: Spraw Wewnętrznych i Przemysłu i Handlu.

O powyższym trybie postępowania wyda Pan odpowiednie pouczenie do wszystkich Starostw w podległym Panu obszarze.

Warszawa, d. 3 marca 1919 r. (SP. 241/2).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

26.

Okólnik (80) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie obchodzenia się w Urzędach Państwowych ze stronami.

W załączeniu przesyła się w odpisie uchwałę Sejmu Ustawodawczego z d. 27 stycznia 1920 r. z prośbą o wydanie podległym Starostwom oraz urzędnikom Urzędu Wojewódzkiego stosownych poleceń celem zadośćuczynienia powyższej uchwale. Nadmienia się, że analogicznej treści okólnik rozesłany został przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do wszystkich Powiatowych Komisarzy Rządowych jeszcze dnia 27 maja 1919 r. L:56242/II — 4858/VIII, Nr. 321), który należałoby powołać w zarządzeniu wystosować się mającem do Starostów.

O wydanych w tej mierze zarządzeniach zawiadomi Pan Wojewoda Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Funkcjonarjuszy, którzyby się do wyrażonej w przyległym załączniku woli Sejmu nie stosowali, pociągnie Pan Wojewoda do surowej odpowiedzialności na zasadzie obowiązujących przepisów.

Warszawa, d. 5 marca 1920 r. (AO. 373/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Załącznik do okólnika Nr. 80.

Na posiedzeniu z dnia 27 stycznia 1920 r. łącznie z uchwaleniem ustawy w przedmiocie nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego dla urzędników i funkcjonarjuszy państwowych, na wniosek Komisji Skarbowo-Budżetowej i Administracyjnej oraz posłów Ziemięckiego, Wojdalińskiego, Rataja, Fichny, Rudzińskiego i ks. Okonia, powziął Sejm Ustawodawczy następującą uchwałę:

Wzywa się Rząd, aby:

„wydał rozporządzenie, żeby urzędnicy całej „Rzeczypospolitej Polskiej traktowali po urzę„dach chłopów, robotników i rzemieślników po „obywatelsku, po ludzku i sprawiedliwie, w prze„ciwnym bowiem razie, zwłaszcza w razie kilka„krotnego okazywania publicznie swej nienawiści „do ludu, nie będą mogli piastować urzędów pań„stwowych".

(—) *Trąmpczyński.*

27.

Okólnik (81) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie uruchomienia Wojewódzkich Urzędów.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadomiło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, że sprawa uruchomienia oddziałów wyznaniowych w Departamencie Administracyjnym Urzędów Wojewódzkich dozna przypuszczalnie skutkiem braku odpowiednich kandydatów z pośród urzędników Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz nieprzedstawienia dotychczas przez Panów Wojewodów wniosków nominacyjnych na referentów wyznaniowych, dłuższej zwłoki. Skutkiem tego jest rzeczą pożądaną, aby sprawy wyznaniowe załatwiane były narazie jak dotychczas przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; wyjątek stanowić mogą tylko te sprawy wyznaniowe, które łączą się ściśle z kwestjami politycznemi, względnie społecznemi i które będą Panowie Wojewodowie mogli na zasadzie instrukcji Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego załatwiać we własnym zakresie działania przy pomocy urzędników z etatu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, zajętych w Departamencie Administracyjnym.

Ponieważ, jak Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oświadczyło, spraw tego ostatniego typu będzie w praktyce niewiele, *wyraża Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w tym kierunku swoją zgodę.* Wszelkie natomiast *inne* sprawy z dziedziny administracji stosunków wyznaniowych, które poszczególne Starostwa, wzgl. osoby prywatne do Urzędu Wojewódzkiego nadeślą, winni Panowie Wojewodowie, nie poddając ich metorycznemu rozpatrzeniu i *nie zwlekając* przesyłać do załatwienia Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, które specjalny nacisk kładzie na konieczność unikania w sprawach wyznaniowych wszelkiej zbędnej zwłoki. W szczególności zarządzą Panowie Wojewodowie, aby sprawy wyznaniowe, które w okresie czasu od 15 lutego 1920 r. do Urzędów Wojewódzkich z powiatów lub od osób prywatnych wpłynęły, zostały bezzwłocznie Ministerstwu Wyznań i Oświecenia Publicznego przedłożone. Niemniej pisma i załatwienia, nadsyłane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w odpowiedzi na sprawozdania poszczególnych Starostów, względnie na podania osób prywatnych, winni Panowie Wojewodowie *bezzwłocznie* przesyłać gdzie należy.

Stan taki, redukujący prowizorycznie w sprawach wyznaniowych rolę Urzędów Wojewódzkich do czynności z reguły pośredniczących w przesyłaniu korespondencji służbowej, trwać będzie tak długo, aż nie zostaną uruchomione odnośne oddziały wyznaniowe; niemniej jednak będzie rzeczą Panów Wojewodów wykorzystać sposobność posiadania aktów wyznaniowych w swych rękach w kierunku dokładnego zorjentowania się w stosunkach wyznaniowych powierzonego sobie Województwa.

Warszawa, d. 4 marca 1920 r. (AO. 1/107).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

28.

Okólnik (82) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie ograniczenia używania podwód na czas robót wiosennych rolnych.

Zbliżający się okres wiosennych robót w polu wymaga, by ograniczyć do minimum pociąganie rolników do pełnienia powinności podwodowej *na czas trwania tych robót.*

Może to być osiągnięte przez przyjęcie zasady, że w okresie robót polnych należy zredukować zapotrzebowanie podwód do granic najniezbędniejszej potrzeby w tych wypadkach, gdzie żądanie dostarczenia podwody posiada prawne uzasadnienie.

Z zażaleń, wpływających do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, okazuje się, że podwód używa się niejednokrotnie do przewozu ciężarów (np. drzewa dla użytku urzędów publicznych), mimo, że urzędy publiczne nie są w zasadzie uprawnione do żądania podwód ciężarowych. Tego rodzaju prawnie nieuzasadnione obarczanie ludności ciężarami podwodowemi winno bezwzględnie ustać.

Pozatem winni Starostowie przestrzegać, by urzędnicy administracji państwowej wprowadzili jaknajdalej idące ograniczenia w zapotrzebowaniu przez nich podwód w okrecie robót polnych.

W myśl powyżej przytoczonych wskazówek zechcą Panowie Wojewodowie wydać bezzwłocznie odpowiednie polecenia Starostwom.

W związku z powyżej omówioną kwestją ograniczeń używania podwód podaje się do wiadomości Panów Wojewodów, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca się równocześnie do Ministerstwa Spraw Wojskowych, do Ministerstw: Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz do Głównego Urzędu Ziemskiego o wydanie w granicach kompetencji zarządzeń, mających na celu przyniesienie rolnikom ulgi w pełnieniu powinności podwodowej podczas wiosennych robót rolnych.

Warszawa, d 8 marca 1920 r. (AO. 885/1)

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

29.

Okólnik (85) Ministra Spraw Wewnętrznych do Komendy Głównej Policji Państwowej, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i wszystkich Wojewodów w sprawie poborów szoferów.

Poniższe podaje się do użytku urzędowego w ślad tutejszego okólnika Nr. 49 z d. 14 lutego 1920 r. (OB. 290/1).

Warszawa, d. 11 marca 1920 r. (OB. 290/2).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Okólnikiem z dnia 6 grudnia r. z. L. 16076 Prezydjum Rady Ministrów zawiadomiło o unormowaniu pracy i wynagrodzeniu szoferów-mechaników automobilowych, załączając równocześnie wzór umowy oraz instrukcje i książkę ewidencji jazdy.

Ponieważ związek szoferów, opierając się na Ustawie Sejmowej z d. 27 stycznia b. r. art. 3 zażądał rewizji umowy, Prezydjum Rady Ministrów oznajmia, że na podstawie konferencji, odbytej z udziałem przedstawicieli najbardziej w tej mierze zainteresowanych urzędów państwowych, unormowano w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu następujące dodatki dla szoferów, pracujących w urzędach i instytucjach państwowych:

1. 100% dodatku do wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, t. j. razem mk. 8—wobec czego punkt 7 umowy brzmieć będzie:

   § 7. Za pracę poza oznaczonemi w § 2 godzinami stałemi, licząc zarówno jazdę, jak oczekiwanie oraz ewentualne czyszczenie maszyny, o ile to ostatnie nie mogły być dokonanem w godzinach stałych. Urząd . . . . wypłacać będzie . . . . mk. 8 za każdą godzinę nadliczbową.

2. Płaca zasadnicza dotychczas w wysokości mk. 800 została podwyższona następującym dodatkiem:
   1) dla kawalerów i żonatych bezdzietnych o 75%, t. j. o mk. 600 — wynosić więc będzie mk. 1400;
   2) dla żonatych, posiadających do 3 dzieci o 85%, t. j. o mk. 680 — wynosić więc będzie mk. 1480;
   3) dla żonatych, posiadających więcej jak 3 dzieci o 100%, t. j. o mk. 800 — wynosić więc będzie mk. 1600.

Stosownie do wyżej wymienionej podwyżki pensji należy zmienić punkt 6 umowy, określając płacę zasadniczą szofera na kwotę, jaką szofer pobierać będze zależnie od jego stosunków rodzinnych.

3. Punkt 4 umowy podległ następującej zmianie po słowach: „nadto wszelkie drobne naprawy w garazu i drodze“—dodaje się: „t. j. takie, które mogą być uskutecznione środkami „własnemi“. Inne punkty umowy pozostają bez zmiany.

Równocześnie unormowano płacę zasadniczą szoferów, pracujących na prowincji, która wynosić będzie miesięcznie:

1) w miastach I klasy, do których należą Łódź i Sosnowiec — warunki jak w Warszawie;

2) w miastach II klasy, t. j. dawnych gubernjalnych i powiatowych:
   a) dla kawalerów i żonatych bezdzietnych mk. 1280;
   b) dla żonatych, posiadających do 3 dzieci mk. 1344;
   c) dla żonatych, posiadających więcej jak 3 dzieci mk. 1440;

3) dla innych miejscowości:
   a) dla kawalerów i żonatych bezdzietnych mk. 1160;
   b) dla żonatych, posiadających do 3 dzieci mk. 1208;
   c) dla żonatych, posiadających więcej jak 3 dzieci mk. 1280.

Powyżej wymienione nowe warunki płacy mają swą moc prawną od 1 stycznia 1920 r.

Prezydjum Rady Ministrów liczy bezwarunkowo na to, że ustanowionych obecnie norm żaden z Urzędów Państwowych na własną rękę zmieniać nie będzie.

Prezydent Ministrów
w zastępstwie
(—) *Wróblewski.*

30.

Okólnik (87) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie przepisów rachunkowych i kasowych.

Na mocy rozporządzenia Ministerstwa Skarbu *z dniem 1 kwietnia r. b.* wchodzą w życie na terenie b. Królestwa Kongresowego „Tymczasowe przepisy o sposobie pobierania przychodów i dokonywania wydatków przez Władze i Urzędy Państwowe“ (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr. 5, poz. 107).

Rozporządzenie to między innemi zawiera przepisy co do:

a) dokonywania wydatków (Rozdz. III, lit. A);
b) przenoszenia kredytów (Rozdz. III, lit. B);
c) asygnowania rozchodów (Rozdz. III, lit. C), i wreszcie

d) rachunkowości (Rozdz. V)
ze wskazaniem wzorów ksiąg, które „każda władza asygnująca ma obowiązek prowadzenia co do zarządzonych przez nią rozchodów" i co do prowadzenia rachunkowości przychodów swego działu.

Zgodnie z powyższem oznajmia się Panu Wojewodzie, co następuje:

1) z dniem 1 kwietnia 1920 r. uchyla się moc obowiązującą rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 4 października 1919 r. (Dz. Urzęd. M. S. Wewn. Nr. 47, poz. 676);
2) poleca się od d. 1 kwietnia r. b. stosować się na całym terenie podległego Panu Województwa do „Tymczasowych przepisów o sposobie pobierania przychodów i dokonywania wydatków przez Władze i Urzędy Państwowe"; a co zatem idzie wprowadzić we wszystkich Urzędach Administracyjnych I i II instancji księgi rachunkowe przepisane w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu Nr. 5, p. 107, Rozdz. V, lit. A, § 83.

W celu należytego wykonania niniejszego rozporządzenia zaleca się Panu Wojewodzie utrzymywać ścisły kontakt z odnośną Izbą Skarbową, aby tą drogą usuwać wszystkie ewent. niejasności i mogące wyniknąć nieporozumienia.

Nadmienia się, że druki przepisanych ksiąg oraz blankiety asygnacji (§ 33 będących w mowie „Tymczasowych przepisów") będą niebawem nadesłane dla wszystkich podległych Panu Wojewodzie Urzędów Administracyjnych I instancji i Urzędu Wojewódzkiego.

Załączone Dz. Urz. Min. Skarbu wraz z odnośnemi instrukcjami należy rozesłać Starostwom *bezwzględnie* przed 25 b. m.

Warszawa, d. 15 marca 1920 r. (OB. 884/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

31.

Okólnik (90) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie opodatkowania się ciał samorządowych na cele ogólno-narodowe.

Ostatniemi czasy zdarzają się często wypadki, iż reprezentacje komunalne (Sejmiki, Rady Miejskie) uchwalają duże sumy na cele ogólnonarodowe, np.: na flotę polską, na plebiscyty, na dar dla Naczelnika Państwa i t. p., przyczem dla zebrania odnośnych funduszów wprowadzają *specjalne opodatkowanie.*

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca Panu Wojewodzie wyjaśnić Przewodniczącym Wydziałów Powiatowych, Prezydentom i Burmistrzom miast, iż opodatkowanie ludności na cele, nie będące w związku z bezpośredniemi zadaniami samorządu, jest niedopuszczalne. Cele ogólnonarodowe mogą być popierane jedynie z funduszów dyspozycyjnych, stanowiących rezerwę budżetową na wydatki nieprzewidziane.

Warszawa, d. 19 marca 1920 r. (SF. 768/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

32.

Okólnik (91) Ministra Spraw Wewnętrznych do Szefów Sekcji, Naczelników i Kierowników Wydziałów w sprawie organizacji Min. Spr. Wewn.

Wobec utworzenia Województw zostaje z dniem 20 b. m. Wydział Aprowizacyjny zamieniony na referat, wchodzący w skład Wydziału Prezydjalnego.

Warszawa, d. 19 marca 1920 r. (Pr. 512/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

33.

Okólnik (93) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie rocznych sprawozdań sytuacyjnych Starostów.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zwróciło się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z prośbą, aby w rocznych sprawozdaniach sytuacyjnych, zestawianych w myśl ustępu II okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 761 z dnia 21 listopada 1919 r., uwzględniane były następujące dane o stanie przemysłu i handlu:

1) ogólna ilość zakładów w każdej gałęzi przemysłu z wyszczególnieniem produkcji;
2) ilość robotników, zatrudnionych w każdej z podanych grup.

Powyższe dane mają być ujęte w formę wykazów z uwzględnieniem ogólnej ilości zakładów poszczególnych gałęzi przemysłu wraz z ilością zatrudnionych w nich robotników. W wykazach tych umieszczone być mają tylko te zakłady przemysłowe, które zatrudniają *powyżej 19 robotników*-

o ile nie mają *silnika*, lub powyżej 9 robotników, o ile posiadają chociaż jeden silnik.

Omówione poprzednio dane, dające zobrazowanie sytuacji gospodarczej kraju pod względem rozwoju wielkiego i średniego przemysłu, są potrzebne Biuru Statystycznemu Ministerstwa Przemysłu i Handlu, które zbiera daty statystyczne, dotyczące tego rodzaju przemysłu.

Zechcą tedy Panowie Wojewodowie wydać bezzwłocznie Starostom polecenie uwzględnienia w rocznem sprawozdaniu sytuacyjnem, które ma być przedkładane dnia 1 kwietnia każdego roku, powyżej omówionych dat statystycznych.

Warszawa, d. 8 marca 1920 r. (AO. 969/4).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

34.

Okólnik (94) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie wzoru kontraktów najmu lokalów dla Urzędów Państwowych.

Podając w załączeniu nowy wzór kontraktu najmu lokalów na cele urzędowe, przepisuję następujące postępowanie:

1. Urząd potrzebujący mieszkania (Starostwo względnie Województwo) przedkłada swej bezpośredniej przełożonej władzy (Województwu wzgl. Ministerstwu) umotywowany wniosek na zezwolenie najmu lokalu do celów urzędowych, stwierdzając jednocześnie, że cena najmu nie jest wygórowana i odpowiada normie czynszów na lokale w danej miejscowości, ewentualnie, że cenę tę określono w myśl art. 3 lub 4 Ustawy z dnia 28 czerwca 1919 r. (Dz. Praw P. P. Nr. 52).

   Do wniosku tego ma być dołączony:

   a) wierzytelny odpis umowy wstępnej, sporządzonej przy użyciu dołączonego wzoru, podpisany przez Komisję Gospodarczą i oferującego pomieszczenie;
   b) zwięzły opis budynku z planikiem sytuacyjnym, podpisany przez architekta (ewentualnie inżyniera) powiatowego lub okręgowego;
   c) opinję lekarza powiatowego (względnie okręgowego) co do przydatności lokalu pod względem zdrowotnym.
2. Władza przełożona, załatwiając przychylnie wniosek, upoważnia zainteresowany Urząd do spisania kontraktu z oferującym.
3. Obydwa egzemplarze kontraktu z planami oraz wierzytelny odpis tego kontraktu przedkłada Starosta Województwu (Wojewoda — Ministerstwu do zatwierdzenia).
4. Województwo (względnie Ministerstwo) opatruje obydwa egzemplarze kontraktu klauzulą zatwierdzającą i zwraca je Staroście (wzgl. Wojewodzie), który jeden egzemplarz zatrzymuje w swych aktach, a drugi doręcza wypuszczającemu w najem.

   Uwagi:

   a) wzór kontraktu ma charakter ramowy, przeto zmiany, uzależnione od stosunków miejscowych są dopuszczalne pod warunkiem strzeżenia interesów Skarbu Państwa w sposób, wskazany we wzorze:
   b) umowy o najem lub dzierżawę budynków na pomieszczenie Województw i Starostw w ramach załączonego kontraktu wzorowego zatwierdza Wojewoda, o ile termin dzierżawny (najmu) nie przekracza terminu 3-letniego i jeżeli tenuta roczna nie przenosi 30000 mk. We wszystkich innych wypadkach umowę zatwierdza Ministerstwo na wniosek Wojewody.
   c) okólnik Nr. 554, zamieszczony w Dzienn. Urzęd. Min. Spr. Wewn. Nr. 45, poz. 649, traci moc obowiązującą.

Warszawa, d. 18 marca 1920 r. (OB. 520/4).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

(*Wzór*).

KONTRAKT

zawarty odnośnie do delegacji Województwa . . . . (Ministerstwa Spraw Wewnętrznych) z dnia . . . . 19 . r. Nr. . . . . . . między Starostą w . . . . (Wojewodą w . . . .) działającym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa Polskiego, a Pan . . . . zamieszkał . . . w . . . . ul. Nr. . . . . . . pod następującemi warunkami i z zastrzeżeniem zatwierdzenia tego kontraktu przez Województwo . . . . (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych).

1.

Przedmiot najmu.

Starosta (Wojewoda) w . . . . bierze w najem a Pan . . . . zamieszkał . . . w . . . . ul. . . . . Nr. . . . . . wypuszcza w najem dom w . . . . przy ul. Nr. . . . . . wpisany do ksiąg hipotecznych pod poz. . . . . . opisany w dołączonym planie sytuacyjnym, stanowiącym cząść integralną tego kontraktu (lub . . . . ubikacji w domu przy ul . . . . Nr. . . . . w . . . . a to na kancelarję dla np. Starostwa, dla Referenta Aprowizacyjnego, Lekarza Powiatowego i t. p.).

Biorącemu w najem wolno przeznaczyć lokal na inny użytek oprócz tego, jaki wymieniono

w kontrakcie (np. na inne biura lub na mieszkania dla funkcjonarjuszów).

2.

Termin najmu i prawo wypowiedzenia.

Najem rozpoczyna się dnia . . . , ... 19 . . . r. (słowami . . . .) i obowiązuje do dnia . . . . 19 . . . r. (słowami . . . .). Wszelako biorący w najem ma prawo bez żadnego odszkodowania wypowiedzieć najem na dwa tygodnie przed upływem każdego kwartału. O ile wypuszczający w najem nie wypowie go na trzy miesiące przed upływem oznaczonego powyżej terminu, biorący w najem będzie władny korzystać z lokalu nadal na warunkach w umowie niniejszej przewidzianych, z tem, że w dalszym ciągu obowiązuje go dwutygodniowe wypowiedzenie, zaś wypuszczającego obowiązuje wypowiedzenie kwartalne.

3.

Gdyby użytkowanie lokalu z powodu działania sił wyższych (vis maior) stało się niemożebne, to kontrakt ustaje z dniem opuszczenia przedmiotu najmu przez biorącego w najem, a to bez osobnego wypowiedzenia.

Wypuszczający w najem uprawniony jest do żądania czynszu aż do tego dnia.

4.

Czynsz najmu.

Czynsz najmu wynosi rocznie . . . . (słowami . . . .) i ma się płacić kwartalnie niepóźniej jak 15 dnia miesiąca, który rozpoczyna nowy kwartał, z dołu w ratach po . . . . (słowami . . . .).

Wypłaty dokonuje Kasa Skarbowa na podstawie odpowiedniej asygnaty Starosty (Wojewody) po spełnieniu przez wypuszczającego w najem formalności, wymaganych przez Kasę przy tego rodzaju wypłatach.

Wypuszczający w najem ma przedłożyć Kasie Skarbowej kwit ostemplowany. Kwit ten opatrzony być ma potwierdzeniem biorącego w najem, że przedmiot najmu jest rzeczywiście użytkownany.

5.

Utrzymanie i remont przedmiotu najmu.

Wypuszczający w najem, po otrzymaniu zawiadomienia o konieczności uskutecznienia napraw, obowiązany jest bez specjalnego wezwania rejentalnego i postawienia w zwłoce do bezzwłocznego dokonania napraw przedmiotu najmu, jak i jego części składowych, jak np. podłóg, drzwi, okien i t. p., następnie w miarę potrzeby do bielenia, względnie pomalowania ubikacji, do opróżnienia dołów kloacznych, czyszczenia kanałów, pieców, kominów, rur kominowych, do wywywożenia nawozu i śmieci, do wywożenia śniegu z podwórza i zgarniania śniegu z chodnika i dachów.

Gdyby wypuszczający w najem powyższym obowiązkom na czas zadość nie uczynił i wyznaczony przez najmującego termin do spełnienia tych obowiązków nie był dotrzymany, wówczas biorący w najem będzie władny zarządzić wykonanie czynności wyżej oznaczonych na koszt i ryzyko wypuszczającego w najem, a odnośne koszta potrącić przy zapłacie najbliższej raty czynszowej.

Szkody, wynikłe ze zdarzeń żywiołowych, pokrywa wypuszczający w najem.

Oświetlenie podwórza, schodów, korytarzy i ubikacji wynajętych należy do obowiązków biorącego w najem.

Jeżeli w lokalu wynajętym znajduje się instalacja gazowa lub elektryczna, urządzona kosztem wypuszczającego w najem wówczas on ponosi koszta jej utrzymania.

Jeżeli instalację te urządził biorący w najem, natenczas będzie on władny usunąć je z chwilą ukończenia terminu najmu.

To samo odnosi się do instalacji wodociągowych.

Biorący w najem ma prawo uskutecznienia w wynajęym pomieszczeniu przeróbek oraz czynienia urządzeń, celem przystosowania lokalu na pomieszczenia biurowe.

6.

Zwrot przedmiotu najmu.

Przedmiot najmu należy zwrócić wypuszczającemu w najem w tym stanie, w jakim się ten przedmiot znajdował w dniu objęcia.

Podstawą ocenienia stanu przedmiotu najmu jest jego plan i opis, oznaczony w pun. 1 art. 1 tego kontraktu.

Biorący w najem nie odpowiada za zmiany i szkody, powstałe w przedmiocie najmu wskutek użycia, starości lub siły wyższej.

Biorący w najem władny jest usunąć części budowy, np. przybudówki i t. p., jego kosztem urządzone, lub je postawić.

W takim razie wypuszczający w najem obowiązany jest wypłacić wynagrodzenie w sumie, o jaką zwiększyła się wartość przedmiotu najmu wskutek pozostawionych przeróbek i urządzeń.

7.

Podatki i stemple.

Wszelkie na przedmiocie najmu ciążące podatki i daniny, jakoteż koszta stemplowe kontraktu i kwitów ponosić ma wypuszczający w najem.

8.

Właściwość sądu.

Strony kontraktujące uznają Sąd Okręgowy w Warszawie jako jedynie właściwy dla rozstrzygania sporów, wynikających z niniejszej umowy.

9.

Sporządzenie kontraktu.

Kontrakt ten sporządza się w dwóch różnobrzmiących, należycie ostemplowanych egzempla-

rzach, z których jeden przeznaczony jest dla wypuszczającego w najem, drugi dla biorącego w najem.

. . . . dnia . . . . 19 . . . r.

Podpisy:

Starosta (Wojewoda) . . . .

Wypuszczający w najem . . . .

Członkowie Komisji Gospodarczej, jako *świadkowie:*

1) . . . .

2) . . . .

35.

Okólnik (95) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Generalnego Delegata Rządu we Lwowie i Komendy Policji m. st. Warszawy w sprawie wizy paszportów do Włoch.

Na skutek pisma Ministerstwa Spraw Zagranicznych z dnia 11 marca Nr. 20570 S. 2756/IV podaje się do wiadomości i urzędowego zastosowania, że osoby, udające się do Włoch przez Wiedeń bez wizy Włoskiego Poselstwa w Polsce, a pragnące uzyskać włoską wizę w Wiedniu, obowiązane są przedłożyć Poselstwu Polskiemu w Wiedniu świadectwo moralności, wystawione przez gminę przynależności, względnie stałego zamieszkania.

Warszawa, d. 20 marca 1920 r. (BB. 86/47).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

36.

Okólnik (99) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów oraz Generalnego Delegata Rządu na Małopolskę w sprawie wizy paszportów polskich do Niemiec.

Niniejszem poleca się zawiadomić urzędy, wystawiające paszporty zagraniczne, że obywatele polscy, zamieszkujący stale w Austrji, mogą wizować swe paszporty na wyjazd do Niemiec w niemieckim urzędzie paszportowym w Wiedniu. Wszyscy inni obywatele polscy, aż do czasu otwarcia konsulatu niemieckiego w Warszawie i innych miastach, winni po wizy skierowywać się tylko do niemieckiego urzędu paszportowego w Poznaniu.

Warszawa, d. 24 marca 1920 r. (BB. 86/8).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

37.

Okólnik (100) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie oszczędności w wydatkach rzeczowych.

Poniżej zamieszczony odpis pisma Ministerstwa Skarbu podaje się do wiadomości, zastosowania się i odpowiedniego pouczenia podwładnych urzędów.

Warszawa, d. 23 marca 1920 r. (OB. 946/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Wobec tego, że roboty budowlane po ostatnim strejku bardzo silnie podrożeją, zwracam się do Pana Ministra z tem, by konieczne zwiększenie wydatków na budowle choć częściowo odbić oszczędnością konieczną na typie nowych budowli i rodzaju przebudówek i remontu.

W planowaniu czy nowych robót, czy też remontów należy trzymać się jaknajdalej posuniętej oszczędności i prostoty urządzeń i zewnętrznego wyglądu, pamiętając, że przyjdzie czas, gdy Polskę stać będzie na okazałość i wygodę, ale dziś ten czas wcale nie istnieje,—dziś jest okres walki o byt Państwa Polskiego, w którym zależy bardzo na tem, aby nie czynić dziś tego, co może być zrobione jutro.

Tak samo jak przy remontach i budowlach, tak samo i przy umeblowaniu należy unikać wszelkich zbędnych ozdób i wystawności. Najprostsze stoły, a nie stylowe meble, są jedynie odpowiednie do chwili dzisiejszej. Meble ozdobne powinniśmy wywozić z kraju, by sprowadzać do kraju zboże, mąkę, tłuszcze, lokomotywy i traktory.

Przykład prostoty i skromności powinien być dawany z góry.

Warszawa, d. 11 marca 1920 r. (359/Pr).

Minister Skarbu
(—) *Grabski.*

38.

Okólnik (101) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie współdziałania władz administracyjnych w wykonaniu ugody rolnej z d. 24 lutego 1920 r.

Ścisłe przestrzeganie nie tylko litery, lecz i ducha umowy zbiorowej, zawartej w dniu 24 lutego r. b. pomiędzy przedstawicielami związków zawodowych pracowników rolnych i przedstawi-

cielami Związku Ziemian na rok 1920/21 (Monitor Nr. 59 – 62/1920 r.) jest jednym z pierwszych i podstawowych warunków utrzymania spokoju na wsi. Polecam przeto Panom Wojewodom aby zwrócili na to uwagę Starostom, nakazując jaknajdalej idące współdziałanie z Inspektorami Pracy i udzielanie pomocy w ich akcji, zmierzającej do wprowadzenia w życie tej umowy. Starostowie winni użyć całej swej powagi, wpływając na przestrzeganie warunków umowy przez obydwie strony. Szczególniejszą należy zwrócić uwagę na tę część umowy, która dotyczy warunków godzenia i zwalniania ordynarjuszy. Z różnych okolic kraju do Ministerstwa napływają skargi na rzekomo masowe zwalnianie t. zw. delegatów bez dostatecznie uzasadnionych przyczyn oraz redukowanie sił pracowniczych przez poszczególnych ziemian poniżej normy, ustalonej w warunkach umowy jako minimum (1 ordynarjusz na 30 morgów). Celem usunięcia tych pogwałceń umowy, które, powodując rozgoryczenie wśród szerokich warstw pracowników rolnych, mogą wywołać jaknajfatalniejsze skutki dla kraju, Inspektorowie Pracy otrzymali Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej wskazówki, jak należy w tych wypadkach postępować.

Aby umożliwić Komisjom Rozjemczym, względnie Inspektorom Pracy, jako ich przewodniczącym, zorjentowanie się w ilości pracowników, którzy winni być zgodnie z zasadą, ustaloną w ugodzie zbiorowej, zatrudnieni w poszczególnych majątkach, należy udostępnić tym ostatnim wgląd do gminnych spisów gruntowych celem ustalenia przestrzeni gruntów użytkowych.

W tych powiatach, gdzie masowe nieprzestrzeganie przez pracodawców warunków umowy, wywołując zamęt wśród ludności, groziłoby poważniejszem zakłóceniem spokoju, należy zwołać zjazdy ziemian, na których Starostowie winni, wyjaśniwszy warunki ugody, wezwać pracodawców do ścisłego ich przestrzegania, wskazując, iż niestosowanie się do nich spotka się ze stanowczem przeciwdziałaniem władzy.

Warszawa, d. 26 marca 1920 r. (BB. 852/2).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

39.

Okólnik (102) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie udziału Starostów w posiedzeniach Rad Szkolnych Okręgowych.

Odezwą z dnia 27 lutego 1920 r. Nr. 494/1 zakomunikowało Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jak następuje:

„Według art. 30 i 31 „Przepisów Tymczasowych o szkołach elementarnych w Królestwie Polskiem“ w posiedzeniach Rady Szkolnej Okręgowej bierze udział z urzędu Inspektor Szkolny Okręgowy lub jego zastępca oraz Komisarz Państwowy — dziś Starosta.

„Zestawienie w jednem zdaniu „Inspektora Szkolnego Okręgowego lub jego zastępcy oraz Komisarza Powiatowego“ wskazuje, iż ustawodawca miał niewątpliwie na myśli nałożenie obowiązku uczestniczenia w posiedzeniach Rady Szkolnej Okręgowej zarówno na Inspektora Szkolnego Okręgowego lub jego zastępcę, jak i na Starostę.

„Z przedkładanych przez Inspektorów Szkolnych Okręgowych sprawozdań Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przekonało się, iż postanowienia przytoczonego artykułu nie są jednakowo interpretowane przez wszystkich Starostów. W niektórych, naprzykład, okręgach w posiedzeniach Rady Szkolnej Okręgowej nie biorą udziału ani Starosta, ani jego zastępca, w innych okręgach wysyła Starosta na posiedzenia Rady Szkolnej Okręgowej swego zastępcę; najczęściej zaś w posiedzeniach Rady Szkolnej Okręgowej biorą udział z ramienia Starostwa coraz inni urzędnicy. Tego rodzaju postępowanie utrudnia przedstawicielom władz administracyjnych zapoznanie się ze stanem i potrzebami szkolnictwa i oświaty w powiecie i nie przyczynia się do ujednostajnienia administracji wszelkich działów w powiecie.

„O zastępowaniu Starosty na posiedzeniach Rad Okręgowych przez urzędników Starostwa „Przepisy tymczasowe“ nie wspominają, podczas gdy jest w nich wyraźnie mowa o zastępcy Inspektora Szkolnego Okręgowego. Z tego, zdaniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wynika, że Starosta tylko osobiście może brać udział w posiedzeniach Rady Szkolnej Okręgowej, zwłaszcza, że tylko jego obecność, jako osoby, ogarniającej całokształt ogólnej administracji powiatu, decydującej o niej i za nią odpowiedzialnej, może obradom Rady Szkolnej Okręgowej przynieść istotny pożytek bądź to przez to, że Starosta udziela pewnych autentycznych wyjaśnień, bądź skutkiem tego, że przyjmuje on pewne zobowiązania i t. p.

„Ażeby jednak w interpretowaniu przytoczonych na wstępie artykułów uniknąć sprzeczności z rozporządzeniami Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zapytuje, czy Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udzieliło Starostom jakiejkolwiek instrukcji w tej sprawie, ewentualnie jakiej treści i wogóle jakiego jest zdania w poruszonej kwestji“.

Podając powyższe do wiadomości Panów Wojewodów, uprasza się o wydanie stosownych zarządzeń do podwładnych sobie Starostów, aby w posiedzeniach Rad Szkolnych Okręgowych brali z reguły udział osobiście. Obawa przed zbytniem przeciążeniem Starosty jest płonną

wobec tego, iż posiedzenia te odbywają się w zasadzie raz na miesiąc, a w praktyce jeszcze rzadziej. Panowie Wojewodowie zechcą ponadto pouczyć Starostów, że nie istnieje konieczność uczestniczenia w każdem posiedzeniu Rady Szkolnej Okręgowej. Jest to raczej pozostawione uznaniu Starosty, czy w posiedzeniu z uwagi na przedmiot obrad ma on brać udział, czy też nie.

W odnośnem zarządzeniu zechcą Panowie Wojewodowie podkreślić, że wobec uniezależnienia administracji szkolnej od władz administracyjnych I i II instancji kontakt Starosty ze szkolnictwem jest i tak bardzo luźny, wobec czego wzgląd na konieczność możliwie dokładnego zorjentowania się w stosunkach, w jakich szkolnictwo po powiatach się rozwija, nakazywałby raczej, aby w sprawie uczestniczenia w posiedzeniach Rady Szkolnej Okręgowej poświęcono więcej i pilniejszą uwagę, niż to miało miejsce dotychczas. Obecność Starostów jest zwłaszcza bardzo pożądaną na posiedzeniach, w których przedmiotem obrad będą sprawy administracyjne i gospodarcze szkolnictwa powiatowego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oświadczyło gotowość wystosowania do podwładnych mu organów polecenia, aby o terminach odbyć się mającego posiedzenia Rady Szkolnej Okręgowej uwiadamiani byli Starostowie jeszcze przed rozesłaniem zaproszeń do poszczególnych członków Rady, tak by w razie przeszkód, niedozwalających Staroście wzięcia udziału w posiedzeniu, można było termin posiedzenia zmienić. Odnośne zarządzenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego będzie Panom Wojewodom w swoim czasie przesłane do wiadomości.

O wydanych na zasadzie niniejszego zarządzeniach zechcą Panowie Wojewodowie zawiadomić Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Warszawa, d. 16 marca 1920 r. (AO. 861/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

40.

Okólnik (103) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie wyjazdów Referentów innych Ministerstw.

Pismem z dniu 6 lutego 1820 r. L. 43/1, zapytuje Starosta w P . . . . . , czy referenci z etatu innych Ministerstw, wchodzący w skład Starostwa, winni każdorazowo uzyskać zezwolenie Starosty na wyjazd poza obręb Starostwa, czy też wyjazdy podobne mogą się odbywać bez zgody Starosty na zasadzie pisemnego zawiadomienia o wyjeździe.

W kwesiji powyższej wyjaśnia Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, co następuje:

O ile chodzi *o konieczne wyjazdy służbowe w granicach powiatu*, referenci z etatu innych Ministerstw nie są obowiązani uzyskiwać każdorazowo zezwolenia Starosty na wyjazd. Niemniej z uwagi na konieczność zupełnego orjentowania się Starosty, jako kierownika urzędu, w rodzaju zajęć podwładnego mu personelu, jak również wobec możliwości każdoczesnego zapotrzebowania porozumienia się z odnośnym referentem, jest rzeczą konieczną, aby wyjazdy te uwidaczniane były w sposób, Staroście każdej chwili dostępny. Uskutecznić się to da przez wprowadzenie w Starostwach ksiąg wyjazdów służbowych.

Księgi te zawierać winny następujące rubryki:

a) liczba porządkowa;
b) imię i nazwisko wyjeżdżającego;
c) charakter służbowy;
d) termin wyjazdu;
e) czas trwania podróży służbowej;
f) miejscowość, do której wyjazd nastąpił;
g) rodzaj czynności komisyjnej;
h) polecenie urzędowe, względnie numer aktu, na zasadzie którego wyjazd nastąpił.

Do powyższej księgi winny być wpisywane nietylko wyjazdy służbowe referentów z etatu innych Ministerstw, ale wogóle wszystkie wyjazdy służbowe personelu Starostwa. Rzeczą Starostów będzie wydać stosowne zarządzenia, aby personel Starostwa stosował się skrupulatnie do powyższego przepisu.

Nieco odmiennie kształtuje się rzecz, o ile chodzi o wyjazdy służbowe poza obręb powiatu, względnie o wyjazdy z powodów osobistych.

Co do pierwszych zauważa się, że może być mowa o nich tylko *w wyjątkowych wypadkach*, z reguły bowiem urzędnicy Starostwa powołani być mogą tylko do pełnienia czynności w granicach powiatu. Ponieważ przeto wyjazd poza granice powiatu w sprawach służbowych wywołany być może jedynie wyjątkowemi okolicznościami, o których Starosta powinien przedewszystkiem być wyczerpująco poinformowany, a raczej on jedynie mógłby zadecydować o konieczności opuszczenia powiatu, względnie spełnienia czynności urzędowych w granicach powiatu innego, zatem jest rzeczą konieczną, aby w tych wypadkach referenci uzyskiwali na wyjazd podobny każdorazowo zezwolenie Starosty. Wyjątek pewien stanowią wyjazdy, spowodowane wezwaniem władzy przełożonej; w tych jednak warunkach zechcą Panowie Wojewodowie przestrzegać, aby wezwania takie kierowane były bezwarunkowo do rąk Starosty.

Powyższe nie odnosi się oczywiście do tych referentów z etatu innych Ministerstw, którzy pełnią swoje czynności w dwóch lub więcej powiatach równocześnie (art. 3 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1919 r. Dz. Ustaw R. P. Nr. 90, poz. 488), w odniesieniu bowiem do tych referentów wyjazd służbowy należy jako normalny wyjazd w granicach powiatu. Niemniej jednak i te podróże służbowe winny być notowane w księdze wyjazdów służbowych z przyczyn, w ustępie 2-m wyłuszczonych.

Co się tyczy wreszcie wyjazdów w sprawach osobistych, nie służbowych—to na zasadzie postanowienia art. 9 i 10 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1919 r. (Dz. Ustaw R. P. Nr. 90, p. 489), w myśl których Starosta jest przełożonym wszystkich urzędników Starostwa, wyjazdy takie uzależnione są od poprzedniego uzyskania urlopu od Starosty (§ 19 Instrukcji dla Komisarzy Powiatowych), względnie Pana Wojewody (art. 27 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z d. 13 listopada 1919 r. Dz. Ustaw R. P. Nr. 90, poz. 490).

Komunikując Panu Wojewodzie, jak powyżej, uprasza się o odpowiednie pouczenie Starosty w P . . . . . .

Warszawa, 16 marca 1920 r. (AO. 1/92).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

41.

Okólnik (104) Ministra Spraw Wewnętrznych do Szefów Sekcji, Naczelników i Kierowników Wydziałów Min. Spr Wewn. w sprawie podziału czynności w Min. Spr. Wew.

Zarządzam, że wszelkie:

1) projekty ustaw i rozporządzeń, przeznaczone do przesłania Prezydjum Rady Ministrów celem wniesienia na Radę Ministrów;
2) projekty ustaw, przeznaczonych do przesłania Panu Marszałkowi Sejmu Ustawodawczego celem przedłożenia Sejmowi Ustawodawczemu;
3) teksty rozporządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych (wyłączonych, jakoteż wydawanych wspólnie lub w porozumieniu z innemi Ministerstwami) oraz teksty rozporządzeń Rady Ministrów z zakresu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, zwrócone dla ogłoszenia (przeznaczone dla publikacji w Dzienniku Ustaw i Monitorze Polskim) mają być przesyłane w trzech egzemplarzach (w oryginale i dwóch odpisach) do Wydziału Prezydjalnego, który wyłącznie ma załatwiać sprawę przesyłania tekstów rozporządzeń oraz projektów ustaw lub rozporządzeń do odnośnych władz, względnie redakcji pism urzędowych.

Wydział Prezydjalny ma obowiązek utrzymywać dokładną ewidencję powyższych projektów i publikacji.

Warszawa, d. 27 marca 1920 r. (Pr. 515/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

42.

Okólnik (105) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie dopuszczenia do głosu na posiedzeniach Sejmiku Powiatowego urzędników, nie należących do składu Urzędu Powiatowego (Starostwa).

Wskutek zapytań Przewodniczących Wydziałów Powiatowych, czy urzędnicy państwowej administracji powiatowej, nie wchodzący w skład personelu Urzędu powiatowego (Starostwa) mogą być dopuszczeni do głosu na posiedzeniach Sejmiku Powiatowego — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia, co następuje:

Według art. 27 Dekretu o tymczasowej ordynacji Powiatowej z dnia 4 lutego 1919 r. (Dz. Praw Nr. 13, poz. 141) może na posiedzeniach Sejmiku Powiatowego za zezwoleniem Przewodniczącego zabierać głos w sprawach swego resortu każdy urzędnik *Urzędu Powiatowego.*

Trzymając się ściśle znaczenia słów, użytych w powyższym artykule, należałoby od prawa zabierania głosu na posiedzeniach sejmikowych wykluczyć wszystkich tych urzędników państwowej administracji powiatowej, którzy *nie są urzędnikami Urzędu Powiatowego (Starostwa).*

Zdaje się jednakże nie ulegać wątpliwości, że było intencją ustawodawcy przez zamieszczenie w Dekrecie o tymczasowej ordynacji powiatowej powołanego wyżej postanowienia art. 27 dać możność zabierania głosu na posiedzeniach Sejmiku Powiatowego tym urzędnikom państwowej administracji powiatowej, którzy bądź bezpośrednio, bądź też pośrednio (np. przez wykonywanie nadzoru) współdziałają w administracji komunalnej, należącej ustawowo do zakresu działania powiatowych związków komunalnych.

Za tą interpretacją przemawia okoliczność, że w braku ustalonej organizacji państwowej administracji powiatowej w chwili powstania obowiązującego Dekretu o tymczasowej ordynacji powiatowej ustawodawca nie mógł postanowienia art. 27 Dekretu o tymczasowej ordynacji powiatowej łączyć tylko z ówczesnym personelem urzędniczym Starostwa, w skład którego przed wydaniem rozporządzenia Rady Ministrów o tymczasowej organizacji powiatowych władz administracyjnych I instancji z dnia 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Ustaw Nr. 72, poz. 427), prócz Komisarza Powiatowego i jego zastępcy, nie wchodziły osoby, których czynności uzędowe pozostawałyby w ścisłej łączności z zakresem działania powiatowych związków komunalnych.

Z powyższych względów, jak również w interesie zharmonizowania działalności organów samorządowych z działalnością funkcjonarjuszów państwowej administracji powiatowej w dziedzinie spraw, przekazanych powiatowym związkom komunalnym przez prawo przedmiotowe, Minister-

stwo Spraw Wewnętrznych nie widzi przeszkody, aby w sprawach tych dopuszczani byli do głosu na posiedzeniach Sejmików także ci urzędnicy państwowej administracji powiatowej, którzy w myśl powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z d. 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Ustaw Nr. 72, p. 427), względnie wydanego do niego rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1919 r. (Dz. Ustaw Nr. 90, poz. 488) *nie weszli w skład urzędników Starostwa.*

O powyższem zechcą Panowie Wojewodowie zawiadomić Przewodniczących Wydziałów Powiatowych na podległym Im obszarze Województwa.

Warszawa, d. 31 marca 1920 r. (SP. 451/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

43.

Okólnik (106) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów oraz Generalnego Delegata Rządu we Lwowie w sprawie formalności paszportów dla wyjazdu na terytorja plebiscytowe.

W załączeniu przesyła się rozporządzenie Komisji Międzykoalicyjnej Prebiscytowej, dotyczące formalności paszportowych, niezbędnych dla wyjazdu na terytorjum plebiscytowe w celu rozesłania do wiadomości Starostom oraz dla informowania publiczności.

Warszawa, d. 7 kwietnia 1920 r. (BB. 86/56).

Minister Spraw Węwnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Załącznik do okólnika Nr. 106.

KOMISJA
Międzysojusznicza Rządu i Plebiscytu na Górnym Szląsku.

Rozporządzenie Rządu.

Komisja Międzysojusznicza Rządu i Plebiscytu na Górnym Szląsku, na wniosek Dyrektora Wydziału Spraw Wewnętrznych w myśl art. 88 Traktatu Wersalskiego z dnia 28 czerwca 1919 r. oraz w myśl uchwał, powziętych w Paryżu dnia 9 stycznia 1920 r., postanawia, co następuje:

Art. I.

Nikt nie będzie miał prawa przejść na terytorjum Górnego Szląska bez prawidłowego paszportu. Podobny paszport jest równiej obowiązujący dla osób, chcących opuścić czasowo terytorjum.

Art. II.

Paszporty, wydawane do miejscowości, położonych na Górnym Szląsku, będą przedstawione w miejscu wyjazdu do wizy władzom konsularnym francuskim, do których odnoszą się sprawy Górnego Szląska w czasie rządów Komisji Międzysojuszniczej.

Art. III.

Co się tyczy krajów, położonych obok Górnego Szląska, wizy będą udzielane tymczasowo:

w Niemczech — przez Chargé d'affaires francuskiego w Berlinie;

w Polsce—w Konsulacie (Warszawa) i Vice-Konsulacie (Poznań);

w Czechosłowacji — w Poselstwie (Praga) i Vice-Konsulacie (Bratisława).

Art. IV.

Każdy przybywający na terytorjum Górnego Szląska jest obowiązany przedstawić w ciągu trzech dni swój paszport do wizy oficerowi, kontrolującemu okręg, w którym narazie zamieszkał.

Art. V.

Specjalny regulamin określi przepisy, odnoszące się do przepustek, mających ułatwić przejazd osób, zamieszkałych w pobliżu granicy, a których zajęcia tego koniecznie wymagają. Począwszy od chwili obecnej, tymczasowe przepustki mają być wydawane przez oficerów kontrolujących okręg dla umożliwienia przejazdu przez granicę w miejscach oznaczonych i w czasie określonym oraz dla celów wyszczególnionych.

Art. VI.

Każdy przejeżdżający przez terytorjum plebiscytowe musi również posiadać paszport - zawizowany należycie.

Art. VII.

Dyrektor Wydziału Spraw Wewnętrznych jest obowiązany wprowadzić w czyn powyższe rozporządzenia.

Dan w Opolu 13 lutego 1920 r.

Prezes Komisji Miedzysojuszniczej Rządu i Plebiscytu na Górnym Szląsku
podpisano: *Le Rond.*

Przez Prezesa Komisji, Prezesa Dyrektora Departamentu Spraw Wewnętrznych
podpisano; *Anjubault.*

44.

Okólnik (107) Ministra Spraw Wewnętrznych do Szefów Sekcji i Naczelników Wydziałów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie reklamacji od służby wojskowej.

W uzupełnieniu okólnika Nr. 877 z dnia 14 stycznia 1920 r. zarządzam odnośnie do spraw rąklamacji urzędników z wojska, że sprawy te, o ile tyczą się urzędników Centralnego Zarządu

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Województw i Starostw, należą nadal do kompetencji Wydziału Personalnego, we wszystkich zaś innych wypadkach, a w szczególności o ile tyczą się urzędników samorządowych i wzajemnych ubezpieczeń budowli od ognia, należą do kompetencji Wydziału Wojskowego.

Warszawa, d. 30 marca 1920 r. (Pr. 683/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

45.

Okólnik (108) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów oraz Generalnego Delegata Rządu we Lwowie w sprawie wygodzenia zaprzęgami i końmi wojskowemi celem pomocy w robotach rolnych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udziela do wiadomości odpis rozkazu Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 23 marca 1920 r. (Dep. IV, licz. 270/20 Rem.) w sprawie wygodzenia zaprzęgami i końmi wojskowemi celem pomocy w robotach rolnych oraz odpis pisma tegoż Ministerstwa z dnia 23 marca 1920 r. (L. 270/20 Rem.).

Zechce Pan zatem wydać zarządzenia celem podania treści powyższego rozkazu do wiadomości Starostów oraz zainteresowanym kołom rolniczym.

Warszawa, d. 9 kwietnia 1920 r. (AO. 1016/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Załącznik do okólnika Nr. 108.

Wygodzenie ludności cywilnej zaprzęgami wojskowemi celem pomocy w robotach rolnych.

W wykonaniu uchwały sejmowej w sprawie uprawy i obsiewu pól, leżących odłogiem podczas zbliżającej się wiosny oraz ustawy o zagospodarowaniu odłogów gruntowych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się zmianę i uzupełnienie rozporządzenia, ogłoszonego w Dzienniku Rozkazów Wojskowych Nr. 94 z 1919 r. poz. 3665, w sposób następujący:

Stosunki, spowodowane stanem wojennym, sprowadziły zniszczenie obszarów Rzeczypospolitej Polskiej oraz pozbawiły rolników potrzebnej do pracy na roli siły pociągowej, zmniejszając produkcję rolną do granic, grożących kleską żywnościową w Państwie. Ażeby zapobiedz ewentualnej katastrofie, konieczną jest jaknajbardziej wydatna i planowa pomoc dla rolników podczas robót wiosennych tak, ażeby jaknajwiększa przestrzeń ziemi została należycie uprawioną i obsianą. Do tej pomocy przyczynić się winno wojsko za pomocą wszelkich stojących mu do dyspozycji środków. Urzeczywistnić ją można przez dostarczanie rolnikom na przeciąg robót wiosennych zaprzęgów i koni wojskowych. W tym celu należy natychmiast przystąpić do planowego zorganizowania akcji, mającej na celu niesienie pomocy rolnikom przez wygadzanie zaprzęgami i końmi wojskowemi.

W myśl powyższego poleca się D. O. G. przystąpić natychmiast do zorganizowania akcji niesienia pomocy rolnikom podczas robót wiosennych przez wygadzanie zaprzęgami i końmi wojskowemi. Akcja ta winna być przeprowadzona przy pomocy wszelkich stojących do dyspozycji środków w porozumieniu ze Starostwami oraz powiatowemi reprezentantami Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych tak, ażeby z chwilą rozpoczęcia robót wiosennych rolnicy mogli w jaknajwiększych rozmiarach korzystać z tej akcji.

Wszelkie formacje wojskowe w kraju winny odstąpić rolnikom na czas najpilniejszych robót polnych, związanych z obsianiem pól i sprzętem zboża, cały. będący w ich dyspozycji, zapas koni wojskowych i zaprzęgów dla celów rzeczonych z tem jednak, ażeby ta pomoc nie naruszała w niczem potrzeb wojska i obowiązków służby wojskowej.

W myśl powyższego zarządza się oddawanie do robót rolnych wszelkich zaprzęgów, jak również koni bez zaprzęgów, które są odpowiednie do użycia na roli, bacząc przytem, ażeby do obsługi wygadzanych koni wyznaczono żołnierzy, w miarę możności obeznanych z pracą na roli i obchodzeniem się z końmi.

Wypożyczać można tylko konie, wolne od chorób zaraźliwych. W tym celu przed oddaniem rolnikom konie winny być każdorazowo oglądane przez lekarza weterynaryjnego, który opinjuje o ich zdrowiu.

Celem uniknięcia zawlekania i rozszerzania się chorób infekcyjnych wśród koni wojskowych mogą być wydawane konie wojskowe tylko tym rolnikom, którzy się wykażą poświadczeniem Starostwa, że miejscowość, do której koń wojskowy ma być oddany, wolna jest od chorób infekcyjnych końskich.

Wydawanie koni rolnikom nastąpić winno na warunkach rozporządzenia D. G. L. 54418.1197 A. P. (Dz Rozk. Wojsk. Nr. 94 z 1919 r. p. 3665), ogłoszonych i do tych miejscowości, odległość których od miejsca postoju odnośnego oddziału nie przekracza 25 — 30 klm.

Rozkaz powyższy D. G. L. 54418.1197 A. P. utrzymuje się również na r. 1920 w pełnej mocy z tem, że w jego ustępie 3-cim po słowach 4 klg. owsa należy dopisać: „względnie jęczmienia" oraz że przy uiszczaniu zapłaty w koronach w Małopolsce i na terenie b. okupacji austrjackiej ma zastosowanie kurs przeliczenia 1 kor. = 70 fen.

W razie doprowadzenia konia do stanu niezdolności do służby wojskowej, względnie nadmiernego jego użycia ze szkodą dla jego stanu z winy użytkującego, ten ostatni, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności sądowo-karnej, obowiązany będzie do pełnego odszkodowania Zarządu Wojskowego w myśl ogólnie obowiązujących

zasad prawnych. W razie uszkodzenia z winy użytkująeego innego materjału wojskowego, jako to: uprzęży, wozu i t. p. mają powyższe postanowienia analogiczne zastosowanie.

Korzystającym z pomocy wojskowej należy odczytać niniejsze postanowienia i zażądać od nich podpisania deklaracji w dwóch egzemplarzach wedle załączonego wzoru, z których jeden należy wydać podpisującemu.

Organa, dozorujące konie i zaprzęgi wojskowe, oddane do pomocy rolnikom, należy pouczyć o ciążącej na nich odpowiedzialności za całość i dobry stan majątku wojskowego.

Sprawozdania o wykonaniu niniejszego rozkazu należy przedkładać Dep. 4 Sekcji Remontu M. S. Wojsk. perjodycznie każdego miesiąca, począwszy od 15 kwietnia r. b.

Sprawozdania te winny zawierać w ogólnych zarysach rozmiar przeprowadzonej akcji z podaniem ilości wypożyczonych do robót koni i zaprzęgów wojskowych oraz miejscowości, w których akcja ta została przeprowadzona.

Warszawa, d. 22 marca 1920 r.

Za Ministra Spraw Wojskowych
(—) *Sosnkowski*,
Generał-Porucznik i Wice-Minister.

WZÓR DEKLARACJI.

Podpisany, korzystając z udzielonej mu pomocy przez Zarząd wojskowy przy robotach rolnych przez wygodzenie mu zaprzęgów, koni i dostarczenie mu usług żołnierskich przy robotach rolnych (ilość oddanych zaprzęgów i koni należy wyszczególnić) . . . .
. . . .
obowiązuje się do wzajemnych świadczeń na rzecz Zarządu Wojskowego, ogłoszonych w Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 94, poz. 3655 D. G. 54417.1197 A. P. oraz w rozporządzeniu Min. Spr. Wojsk. z dnia 22 marca 1920 r. Nr. 270/20 Rem., a w szczególności:

Pasza dzienna dla dwóch koni wynosić ma 30 funtów owsa = 12 i 1 pud siana = 16 klg. W razie braku owsa można w wyjątkowych wypadkach część brakującego owsa zastąpić inną paszą treściwą w tej samej wadze, względnie podwójną ilością siana z tem jednak, że każdy koń musi otrzymać dziennie najmniej 10 funtów = 4 klg. owsa, względnie jęczmienia.

Żołnierzowi należy się dostatnie pożywienie robotnika rolnego i odpowiednie pomieszczenie. Czas pracy — równy czasowi pracy służby folwarcznej w danej okolicy z tem, że siła pociągowa koni ma być odpowiednio wyzyskana, jednak bez uszczerbku dla ich kondycji i ogólnego stanu.

Żołnierz obowiązany jest do pełnienia normalnych posług, jak woźnica (oracz, poganiacz), przyczem winien się pod każdym względem tak zachować, jak na żołnierza-Polaka przystoi.

Oprócz wyżywienia dla żołnierza i 2 koni, korzystający z tego wygodzenia obowiązany jest uiścić do kasy wojskowej kwotę 16 mk. za każdy dzień powszedni.

Jeżeli dostarczono 2 konie z żołnierzem bez wozu, to należytość wynosi 11 mk. 50 fen.

W Małopolsce i na terenie b. okupacji austrjackiej ma zastosowanie kurs przeliczenia 1 kor. = 70 fen.

W razie doprowadzenia konia do stanu niezdolności do służby wojskowej, względnie nadmiernego jego użycia ze szkodą dla jego stanu z winy użytkującego, ten ostatni niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności sądowo - karnej, obowiązany będzie do pełnego odszkodowania Zarządu Wojskowego w myśl ogólnie obowiązujących zasad prawnych. W razie uszkodzenia z winy użytkującego innego materjału wojskowego, jako to: uprzęży, wozu i t. p., mają powyższe postanowienia analogiczne zastosowanie.

Do powyższych wzajemnych świadczeń na rzecz Zarządu Wojskowego zobowiązuje się podpisany w sposób lojalny bez żadnych zastrzeżeń.

(podpis użytkującego)

(data)

(nazwa miejscowości)

Za zgodność:
Szef Departamentu IV Koni
(—) *Pajewski*,
General-Pporucznik.

Obwieszczenia, Okólniki i Instrukcje innych Ministerstw:

46.

Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie uruchomienia Departamentów tego Ministerstwa przy Województwach.

Obwieszczeniami, zamieszczonymi w Nr. 66, 73, 75 i 88 Monitora Polskiego, Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych w myśl art. 43 rozp. wykonaw. Rady Ministrów z d. 13 listopada 1919 r. (Dz. Ustaw R. P. Nr. 90, poz. 490) zawiadomiło o otwarciu Departamentów Rolnictwa i Weterynarji w Urzędach Wojewódzkich.

W szczególności otwarto Departament ten w Urzędzie Wojewódzkim:

w Warszawskim (ul. Bielańska Nr. 9) z dniem 15 marca;

w Lubelskim — z dniem 1 kwietnia;

w Białostockim -- z dniem 1 kwietnia;

w Łódzkim — z dniem 15 kwietnia.

Do zakresu działania tych Departamentów należeć będą sprawy, wymienione w art. 13 powołanego rozp. wykon. Rady Ministrów.

47.

Obwieszczenie Ministra Sztuki i Kultury w sprawie uruchomienia Oddziałów tego Ministerstwa przy Województwach.

Obwieszczeniem, zamieszczonem w Nr. 71 Monitora Polskiego, Ministerstwo Sztuki i Kultury w myśl art. 43 rozp. wykonawcz. Rady Ministrów z d. 13 listopada 1919 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 90, poz. 490) zawiadomiło, że z d. 1 marca 1920 r. otwarty został w Departamencie Administracyjnym Warszawskiego Urzędu Wojewódzkiego (ul. Bielańska Nr. 7) Oddział Sztuki i Kultury.

Do zakresu działania rzeczonego Oddziału należą sprawy, objęte w najwyższej instancji kompetencją Ministerstwa Sztuki i Kultury z wyjątkiem spraw szkolnych w zakresie, przekazanym Ministerstwu Sztuki i Kultury.

47.

Okólnik Ministra Zdrowia Publicznego do Okręgowych Urzędów Zdrowia: Warszawskiego, Łódzkiego, Kieleckiego, Lubelskiego i Łomżyńskiego oraz O. U. Z. m. st. Warszawy.

Zgodnie z ustawą tymczasową o organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. Praw Nr. 65/19, poz. 395) i rozporządzeniem Rady Ministrów o organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. Ust. Nr. 90/19, poz. 490) w najbliższym czasie poszczególne Województwa rozpoczną swoją działalność.

Zespolenie państwowych władz sanitarnych II instancji z Województwami powinno nastąpić niezwłocznie po ogłoszeniu w Monitorze o rozpoczęciu działalności każdego Województwa, skąd powstaną zmiany w podziale tarotorjalnym obecnych Okręgów.

Wojewódzkie Urzędy Zdrowia obejmą powiaty, wchodzące w skład właściwych Województw (patrz załącznik do ustawy tymczasowej o organizacji władz administracyjnych II instancji), który się w odpisie dołącza.

Zamiast obecnego Łomżyńskiego Okręgowego Urzędu Zdrowia powstanie Białostocki Wojewódzki Urząd Zdrowia.

Stosunek Wojewódzkich Urzędów Zdrowia do Województw określi instrukcja szczegółowa. W sprawie tej instrukcji porozumienie pomiędzy Ministerstwem Zdrowia Publicznego i Ministerstwem Spraw Wewnętrznych zostało osiągnięte już i instrukcja ta w najbliższych dniach zostanie ogłoszona w Monitorze.

Zawiadamiając o powyższem, wzywa się Okręgowe Urzędy Zdrowia do wydania właściwym Starostwom (Powiatowym Urzędom Zdrowia) odnośnych wskazówek, dotyczących nowego terytorjalnego podziału Wojewódzkich i powiatowych Urzędów Zdrowia, jaki ma być dokonany w miarę rozpoczęcia działalności poszczególnych Województw.

Celem wyjaśnienia szczegółów, dotyczących technicznego załatwienia sprawy zespolenia, upoważnia się Panów Dyrektorów do bezpośredniego skomunikowania się z właściwemi Województwami.

Okólnik niniejszy udziela się do wiadomości Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i właściwym Województwom. Okręgowym Urzędom Zdrowia przesyła się do wiadomości załączony okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z d. 31 stycznia 1920 r. Nr. AO. 289/1.

Warszawa, d. 11 lutego 1920 r. (Nr. XIV$\frac{4458}{178}$/20).

48.

Instrukcja, wydana przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych na podstawie art. 41 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z d. 16 listopada 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 90, poz. 490) dla Departamentów Przemysłowych w Urzędach Wojewódzkich.

Art. 1.

Departament Przemysłowy ma za zadanie załatwianie wszelkich spraw w dziedzinie przemysłu i handlu, przekazanych Wojewodzie w myśl art. 14 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z d. 13 listopada 1919 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 90, poz. 490), tudzież zleconych Departamentowi przez Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 2.

Departamentem Przemysłowym kieruje mianowany przez Ministra Przemysłu i Handlu Naczelnik Departamentu i ponosi wobec Wojewody odpowiedzialność za wszystkie z reguły czynności swego Departamentu.

Naczelnik Departamentu jest uprawniony i obowiązany informować Wojewodę o stanie czynności Departamentu, o zachowaniu się i kwalifikacjach personelu Departamentu oraz o stosunkach, panujących w dziedzinie przemysłu i handlu na terenie Województwa.

Z drugiej strony Wojewoda bez wniosku czy opinji Naczelnika Departamentu nie wydaje z reguły żadnych decyzji, rozporządzeń czy za-

rządzeń w zakresie administracji przemysłowo-handlowej.

Art. 3.

Naczelnik Departamentu wykonuje bezpośredni nadzór nad czynnościami Departamentu Przemysłu i Handlu oraz dokonuje rewizji wszystkich załatwionych w Departamencie pism. Referaty załatwień, których podpisywanie zastrzeżone jest Wojewodzie, przesyłane będą temuż wraz z dotyczącemi aktami; w razie potrzeby Naczelnik Departamentu udziela Wojewodzie ustnych wyjaśnień, odnoszących się do powyższych załatwień.

Art. 4.

Do załatwień, których podpisywanie zastrzeżone jest Wojewodzie, względnie w razie jego nieobecności jego zastępcy, należą w szczególności:

a) ostateczne załatwienie w sprawach, wyszczególnionych w punktach 1, 2 i 3 art. 14 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów (Dz. Ust. R. P. Nr. 90, poz. 490).

b) rozporządzenia i zarządzenia z zakresu przemysłu i handlu, przewidziane w art. 6 powołanego rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów;

c) korespondencje w sprawach zasadniczych tak z władzami centralnemi, jak i równorzędnemi oraz zarządzenia okólnikowe, skierowane do organów i władz podległych, o ile zawierają trwałą normę;

d) wszystkie te załatwienia w konkretnych wypadkach, które Wojewoda zastrzeże wyraźnie do swego podpisu.

Art. 5.

Wszelkie inne załatwienia, nieobjęte art. 4, podpisuje z upoważnienia Wojewody i w jego zastępstwie Naczelnik Departamentu.

Wojewoda przekaże w szczególności Naczelnikowi Departamentu podpisywanie załatwień, opartych wyłącznie na zawodowej wiedzy z dziedziny przemysłu i handlu, a potrzebnych do przeprowadzenia i wykonania przepisów ustawowych, względnie rozporządzeń, wydanych przez przełożoną władzę lub Wojewodę; w tych wypadkach jednak całą odpowiedzialność wobec władz przełożonych za treść załatwienia ponosi Naczelnik Departamentu. Niemniej obowiązany jest Naczelnik Departamentu i o takich sprawach informować Wojewodę.

Art. 6.

Departament Przemysłowy, będąc składową częścią Urzędu Wojewódzkiego, nie może występować nazewnątrz jako organ samoistny, lecz działa zawsze z ramienia i w imieniu Województwa, posługując się we wszystkich czynnościach i załatwieniach określeniem: „Województwo NN. Departament Przemysłowy“. Odnosi się to również do podpisu załatwień, który zawierać ma zawsze wyrazy: „Za Wojewodę“ lub „Wojewoda w z. (t. zn. w zastępstwie“) oraz nazwisko podpisującego Naczelnika Departamentu.

Art. 7.

Naczelnik Departamentu jest z urzędu powołany do występowania nazewnątrz jako przedstawiciel Urzędu Wojewódzkiego we wszystkich tych wypadkach, w których obowiązujące przepisy lub interes administracji przemysłowo-handlowej wymagają osobistej interwencji organów tej administracji, a załatwienie odnośnej czynności należy do zakresu kompetencji Wojewody w myśl art. 1 (np. współudział w dochodzeniach komisyjnych, udział w konferencjach z innemi władzami, czynności lustracyjne u władz administracyjnych I instancji, przewidziane w art. 5 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów (Dz. Ust. R. P. Nr. 90, poz. 488) i t. p.).

W razie niemożności osobistego wykonania odnośnej czynności przeznacza Naczelnik Departamentu jednego z pośród przydzielonych mu urzędników referendarskich, jako swego zastępcę, co jednakże nie zmniejszą odpowiedzialności jaką za przeprowadzenie tych czynności ponosi Naczelnik Departamentu wobec Wojewody, względnie Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

O wszystkich wypadkach podobnych osobestych interwencji, ich przebiegu oraz rezultacii obowiązany jest Naczelnik Departamentu informować Wojewodę.

Art. 8.

Naczelnik Departamentu jest bezpośrednim służbowym zwierzchnikiem personelu Departamentu; rozdziela czynności, poucza i udziela wskazówek oraz wyjaśnień, zestawia listy kwalifikacyjne oraz występuje wobec Wojewody z wnioskami co do mianowania, przenoszenia, udzielania urlopu lub zwalniania ze służby oraz co do stosowania przepisów dyscyplinarnych w odniesieniu do tego personelu. Bez wniosku czy opinji Naczelnika Departamentu Wojewoda nie przedsiębierze żadnej decyzji w sprawach, w poprzednim zdaniu wyszczególnionych.

Niemniej personel Departamentu Przemysłowego bez zgody Naczelnika Departamentu nie może być użyty do załatwienia czynności, wychodzących poza zakres kompetencji Departamentu Przemysłu i Handlu.

Art. 9.

Całkowity preliminarz budżetowy Departamentu Przemysłowego oraz odpowiednich agend powiatowych sporządza Naczelnik Departamentu i przedkłada Wojewodzie do zaakceptowania i przesłania Ministerstwu Przemysłu i Handlu.

Art. 10.

Departament Przemysłowy nie przyjmuje żadnych wpływów w gotówce, wszelkie opłaty i należności wnoszone są przez strony interesowane bezpośrednio do właściwej Kasy Skarbowej. Dowodem uiszczonej opłaty skarbowej jest kwit kasowy, na zasadzie którego winna być na akcie uczyniona odpowiednia adnotacja o pobraniu opłaty.

Na wydatki rzeczowe, przewidziane w budżecie, Naczelnik Departamentu czerpie w granicach poszczególnych §§ budżetu odpowiednie

sumy z kasy skarbowej bądź za każdorazowem, bądź za ogólnem upoważnieniem Wojewody.

Art. 11.

Departament Przemysłowy posiada własną składnicę, kancelarję i dziennik, prowadzi ewidencję inwentarza do Departamentu należącego i nimi zarządza.

Warszawa, d. 26 marca 1920 r.

49.

Okólnik Ministra Zdrowia Publicznego z Instrukcją dla Wojewódzkich Urzędów Zdrowia.

Na zasadzie art. 1, 10 i 11 zasadniczej ustawy sanitarnej z d. 19 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 63, poz. 371) oraz art. 41 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1919 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 90, poz. 490), zarządzam w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, co następuje:

Art. 1.

Urząd Wojewódzki jest w obrębie swego obszaru w zakresie spraw sanitarnych władzą administracyjną II instancji. Sprawy z tego zakresu załatwia w Urzędzie Wojewódzkim, wchodzący w jego skład Departament Zdrowia Publicznego; Departament ten nosi nazwę: „Wojewoda . . . . Wojewódzki Urząd Zdrowia".

Art. 2.

Wojewódzkim Urzędem Zdrowia kieruje wchodzący w skład personelu Województwa Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia, który będzie mianowany przez Ministra Zdrowia Publicznego.

Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia jest z urzędu powołany do załatwiania wszystkich spraw, związanych z dziedziną zdrowotności publicznej, wobec czego z jednej strony ani on, ani fachowo-sanitarny personel Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia (jako to: Inspektor Lekarski, Inspektor Farmaceutyczny i t. d.) nie mogą być używani do załatwiania spraw, nie mających związku z dziedziną zdrowotności publicznej, z drugiej zaś strony bez wniosku czy opinji Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia, Wojewoda z reguły nie wydaje rozporządzeń ani zarządzeń sanitarnych.

Art. 3.

Wojewoda wydaje, zatwierdza i podpisuje wszystkie rozporządzenia i orzeczenia Województwa, o ile wydawania i podpisywania zarządzeń i orzeczeń w sprawach sanitarnych nie poruczy w myśl art. 39, powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z d. 13 listopada 1919 r. (Dz. Ust R. P. Nr. 90, poz. 490), Dyrektorowi Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia. Wojewoda poruczy zwłaszcza na podstawie specjalnych instrukcji Dyrektorowi Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia wydawanie i podpisywanie zarządzeń i orzeczeń, opartych, wyłącznie na zawodowej wiedzy lekarskiej, a potrzebnych do przeprowadzenia i wykonania przepisów ustawowych, względnie rozporządzeń, wydanych przez przełożoną władzę lub Wojewodę (dezynfekcja, przewożenie chorych, zwłok, izolacje, sprawy czystości, i t. p.), w tym wypadku całą odpowiedzialność za wydane przez siebie zarządzenia ponosi Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia, i o tych jednak sprawach obowiązany jest Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia informować stale Wojewodę.

Rozporządzenia, odnoszące się do całej ludności Województwa lub poszczególnych jej grup tudzież do pewnych miejscowości, podpisywać może tylko Wojewoda, względnie jego zastępca.

W wypadkach nagłych, kiedy wydane rozporządzenia treści ogólnej w zakresie kompetencji Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia zwłoki ze względów dobra publicznego nie cierpi, a uzyskanie natychmiastowego porozumienia z Wojewodą jest niemożliwe, może Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia wydawać w zastępstwie Wojewody potrzebne rozporządzenia, podpisując „Za Wojewodę".

W przeciągu 48 godzin jednak winien uzyskać zgodę Wojewody co do wydanego rozporządzenia. Jeżeli Wojewoda rozporządzenie to wzbrania się potwierdzić, może Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia, który je wydał, odwołać się przez Wojewodę do Ministerstwa Zdrowia Publicznego, które poweźwie w porozumienin z Ministrem Spraw Wewnętrznych ostateczną decyzję.

Art. 4.

Wojewódzki Urząd Zdrowia rozstrzyga w II instancji odwołania przeciw orzeczeniom i zarządzeniom Starostów w sprawach sanitarnych oraz odwołania lekarza powiatowego w razie jeżeli Starosta wzbrania się potwierdzić wydane przez niego rozporządzenie treści ogólnej w wypadkach nagłych. Odwołania przeciw orzeczeniom karnym Starostów w sprawach sanitarnych rozstrzygane będą narówni z wszelkiemi sprawami karnymi w Departamencie Administracyjnym, który jednakże przed wydaniem swej decyzji zażądać ma opinji Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia.

Art. 5.

Jako Naczelnik Urzędu jest Wojewoda przełożonym wszystkich w skład Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia wchodzących urzędników i funkcjonarjuszy. Wojewoda nadzoruje i kontroluje podporządkowany sobie Wojewódzki Urząd Zdrowia i ponosi wobec instancji wyższych odpowiedzialność za prawidłowy tok czynnońci, przekazanych Województwu.

Art. 6.

Wojewoda wykonuje nad personelem Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia władzę dyscyplinarną na zasadzie obowiązujących przepisów.

Art. 7.

Wyższą władzą służbową i dyscyplinarną Dyrektora i urzędników Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia jest Ministerstwo Zdrowia Publicznego.

Niezależnie od przysługującego Wojewodzie prawa nadzoru i kontroli nad działalnością urzędową Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia, może Ministerstwo Zdrowia Publicznego wedle swego uznania przeprowadzać przez swych delegatów lustrację działalności urzędników własnego etatu, wchodzących w skład Województwa. Delegatom tym obowiązani są Wojewodowie udzielać wszelkich potrzebnych wyjaśnień, tudzież przedstawiać potrzebne przy lustracji akta, rachunki, kwity i t. p.

Tak o zarządzeniu lustracji, jak i o jej wyniku zawiadomi delegat Wojewodę.

Art. 8.

W fachowych sprawach sanitarnych urządzenie biurowości Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia określi osobna instrukcja Ministerstwa Zdrowia Publicznego, wydana w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 9.

Inwentarz Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia wchodzi w skład ogólnego inwentarza Urzędu Wojewódzkiego, stanowi jednakże osobny jego dział, którym zawiaduje Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia. Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia jest za stan inwentarza tego osobiście odpowiedzialny.

Art. 10.

Przydzielony Wojewódzkiemu Urzędowi Zdrowia lokal ma być używany wyłącznie na cele tego Urzędu.

Art. 11.

Instrukcja niniejsza obowiązuje z chwilą podania jej do wiadomości.

Warszawa, d. 12 marca 1920 r. (Nr. XIV $\frac{9379}{437}$/20).

Minister Zdrowia Publicznego
w zast.
(—) *W. Chodźko.*

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

50.

Instrukcja, wydana przez Ministra Sztuki i Kultury w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych na podstawie art. 41 rozp. wykonawczego Rady Ministrów z dnia 16 listopada 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 90, poz. 490) w sprawie stosunku Wojewodów do Urzędów Ministerstwa Sztuki i Kultury.

Art. 1.

Sprawy, objęte w najwyższej instancji kompetencją Ministerstwa Sztuki i Kultury, w poszczególnych Województwach skupiają się w oddziałach sztuki i kultury, które tworzy się w Departamentach Administracyjnych Urzędów Wojewódzkich.

Sprawy szkolne, w zakresie przekazanym Ministerstwu Sztuki i Kultury, wyjęte są z pod kompetencji Wojewodów. W sprawach tych są oni wykonawcami zleceń Ministra Sztuki i Kultury.

Art. 2.

Narazie w skład oddziałów rzeczowych wchodzą tylko urzędy konserwatorskie.

Art. 3.

Przez właściwy Urząd Wojewódzki w myśl art. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych oraz Ministra Sztuki i Kultury z d. 20 lutego 1920 r. o włączeniu urzędów konserwatorskich w skład Urzędów Wojewódzkich (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 19, poz. 97) rozumieć należy Urząd tego Województwa, w którem konserwator czynności swe sprawuje zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sztuki i Kultury z dnia 24 stycznia 1920 r. o podziale obszaru b. zaboru rosyjskiego na okręgi konserwatorskie (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 17, poz. 48).

Art. 4.

O ile w skład Urzędu Wojewódzkiego wchodzi więcej konserwatorów niż jeden, siedziba ich ustalona wspomnianem rozporządzeniem Ministra Sztuki i Kultury z dnia 24 stycznia 1920 r. nie ulega zmianie. Konserwatorowie ci pozostają władzami równorzędnemi, sprawy zaś przez nich do Urzędu Wojewódzkiego kierowane skupiają się w oddziale sztuki i kultury, gdzie urzęduje konserwator, sprawujący swe czynności w siedzibie Urzędu Wojewódzkiego. Konserwator ten jest kierownikiem oddziału kultury i sztuki i jako kierownik tego oddziału bierze udział w Radzie Wojewódzkiej.

Czynności tego konserwatora w stosunku do konserwatorów, urzędujących na obszarze tegoż Województwu, polegają wyłącznie na załatwianiu spraw manipulacyjnych.

Wojewoda z konserwatorami zamiejscowymi oraz konserwatorowie ci z Wojewodą znoszą się przez konserwatora, będącego kierownikiem oddziału sztuki i kultury.

Art. 5.

Konserwatorowie zabytków sztuki i kultury powołani są do sprawowania czynności powierzonych im w myśl przepisów obowiązujących, nie mogą więc być używani do załatwiania spraw, nie wchodzących w zakres ich atrybucji, jak również bez wniosku czy opinji konserwatora Wojewoda z zasady nie wydaje rozporządzeń i zarządzeń, wchodzących w zakres czynności konserwatora.

Art. 6.

W należących do zakresu działania Ministerstwa Sztuki i Kultury sprawach, o ile nie podlegają one kompetencji władz lokalnych, Wojewoda zasięgać będzie opinji Ministerstwa Sztuki i Kultury.

Art. 7.

Wszelkie pisma, wychodzące z Urzędu Wojewódzkiego, podpisuje Wojewoda. Na podstawie specjalnych instrukcji upoważnią Wojewodowie poszczególnych konserwatorów do wydawania i podpisywania zarządzeń i orzeczeń, opartych na specjalnej wiedzy konserwatorów, a potrzebnych do przeprowadzenia i wykonania przepisów ustawowych, względnie rozporządzeń, wydanych przez władzę przełożoną. Tu należą przedewszystkiem zarządzenia i orzeczenia, oparte na postanowieniach dekretu o opiece nad zabytkami sztuki i kultury z dnia 31 października 1918 r. W wypadkach takich odpowiedzialność za wydane przez siebie rozporządzenia ponosi konserwator. O sprawach tych konserwator ma obowiązek powiadamiać stale Wojewodę.

Zarządzenia treści ogólnej, odnoszące się do całej ludności Województwa, względnie pewnych jej grup lub do pewnych miejscowości tudzież zarządzenia okólnikowe do podległych Wojewodzie władz i organów, wydawać i podpisywać może tylko Wojewoda. W wyjątkowych wypadkach, kiedy wydanie podobnego zarządzenia zwłoki ze względów dobra publicznego nie cierpi, a z powodu przeszkód służbowych uwiadomienie Wojewody o konieczności wydania tego zarządzenia jest niemożliwe, konserwator w zakresie swych atrybucji może wydać potrzebne zarządzenie, podpisując je: „Za Wojewodę . . . .“ winien jednakowoż niezwłocznie zawiadomić o tem Wojewodę. Jeżeli Wojewoda zarządzenia tego nie potwierdzi, konserwator może odwołać się za pośrednictwem Wojewody do Ministerstwa Sztuki i Kultury, które poweźmie decyzję ostateczną.

Art. 8.

Stosunek między konserwatorem a Wojewodą, jako jego zwierzchnikiem, określają art. 21—30 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z d. 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Ust. 1919 r. Nr. 90, poz. 490).

Minister Sztuki i Kultury
w z.
(—) *J. Heurich.*

51.

Okólnik (31) Ministra Sztuki i Kultury w sprawie upoważnienia Wojewodów do bezpośredniego zwracania się do Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

W myśl art. 30 Uchwały Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 1919 r. w przedmiocie ustroju i czynności Prokuratorji Generalnej (Dz. Ustaw 1919 r. Nr. 75, poz. 433) upoważniam Panów Wojewodów do zwracania się bezpośrednio do Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie ich władzy, we wszystkich sprawach, należących do zakresu kompetencji Prokuratorji na zasadzie ustawy z d. 31 lipca 1919 r. w przedmiocie utworzenia Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Pr. 1919 r. Nr. 65, p. 390). Upoważnienie niniejsze obejmuje wyłącznie sprawy, należące do zakresu działania Ministerstwa Sztuki i Kultury.

Warszawa d. 20 kwietnia 1920 r.

Minister Sztuki i Kultury
w z.
(—) *J. Heurich.*

52.

Instrukcja Ministra Sztuki i Kultury, normująca stosunek Wojewodów do Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

1. Wojewodowie w myśl okólnika z d. 20 kwietnia 1920 r. Nr. 31 mogą zwracać się bezpośrednio do Prokuratorji Generalnej w zakresie swej władzy, w sprawach, należących do kompetencji Prokuratorji Generalnej w myśl ustawy z d. 31 lipca (Dz. Pr. 1919 r. Nr. 65, poz. 390).
2. Odpowiednio do zasadniczego podziału czynności Prokuratorji należy rozróżniać dwie kategorje spraw, do których wykonania powołana jest Prokuratorja: a) zastępstwo przed sądami i władzami administracyjnemi; b) udzielanie opinji i porady prawnej.
3. W sprawach, wymienionych w art. 2 instrukcji niniejszej pod lit. a, kompetencja Prokuratorji jest wyłączną i przymusową, to też przy wszelkich powództwach zarówno czynnych jak i biernych sprawa winna być odstąpioną bezzwłocznie Prokuratorji, ze względu na co należy bezwarunkowo zaniechać bezpośredniego wpływu na tok sprawy, naprzykład przez samowolne wnoszenie jakichkolwiek pism procesowych, samodzielne stawiennictwo w sądach, stawianie ustnych wniosków.

   To samo tyczy się spraw w postępowaniu sądowem niespornem.
4. O ile Prokuratorja poleci Wojewodzie na zasadzie pełnomocnictwa, udzielonego na piśmie lub telegraficznie, spełnić czynności ze sprawą związane. Wojewoda obowiązany jest uczynić zadość żądaniu Prokuratorji w myśl udzielonej przez nią instrukcji.
5. Jeżeli, zdaniem Wojewody, należy wytoczyć proces, to winien on złożyć Prokuratorji przy wniosku o wytoczeniu procesu szczegółowe informacje i dowody, zatrzymując sobie w dwu egzemplarzach odpisy przesłanych do Pro-

kuratorji pism przez siebie poświadczone. Jeden egzemplarz odpisów wspomnianych należy niezwłocznie przesłać do Ministerstwa.

6. Sprawa karna może być wszczęta przez Wojewodę bez udziału Prokuratorji.

W postępowaniu sądowo-karnem Prokuratorja Generalna bierze udział wtedy, jeżeli okaże się potrzeba zastępowania prywatno-prawnych interesów podmiotów prawnych, określonych w art 3 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. w przedmiocie utworzenia Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Pr. 1919 r. Nr. 65, poz. 390).

Nie jest wszelako wykluczone zwracanie się Wojewodów bezpośrednio do Prokuratorji na mocy okólnika z dnia 20 kwietnia 1920 r. Nr. 31 z prośbą o udzielenie porady prawnej i w sprawach karnych.

7. Przy sprawach, wymienionych w art. 2 instrukcji niniejszej pod lit. b, należy zasięgać porady prawnej Prokuratorji Generalnej ilekroć zachodzi kwestja prawna lub też jeśli przy rozstrzyganiu sprawy, ze względu na jej stan prawny, zachodzi obawa narażenia Skarbu Państwa na straty. Tu należy przedewszystkiem współdziałanie przy sporządzaniu umów wszelkiego rodzaju, sprawa interpelacji ustaw i rozporządzeń, tudzież ich mocy obowiązującej, sprawa wykładni umów i t. d.

W sprawach tych należy postępować w sposób, ustalony przez art. 56—61 uchwały Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 1919 r. w przedmiocie ustroju i czynności Prokuratorji Generalnej (Dz. Ust. 1919 r. Nr. 75, poz. 433).

8. Należy pamiętać, iż Prokuratorja Generalna odpowiada tylko za czynności porady i opinje, stwierdzone jej pismami urzędowemi.

9. Odpis otrzymanej od Prokuratorji porady lub opinji należy przesłać niezwłocznie po otrzymaniu Ministerstwu w celu podania jej do wiadomości wszystkim Wojewodom, o ile ma ona znaczenie ogólnej.

10. W celu umożliwienia rozstrzygania ewentualnych sporów, w których występuje Prokuratorja przez Sąd Okręgowy w Warszawie, należy w umowach, przez konserwatorów zawieranych, zamieszczać klauzulę następującą:

„Strony uznają Sąd Okręgowy w Warszawie jako jedynie właściwy do rozstrzygania sporów, wynikających z umowy niniejszej“.

Artykuł niniejszy ma zastosowanie tylko do ziem b. zaboru rosyjskiego.

11. Dla obszaru b. zaboru austrjackiego miarodajne są postanowienia art. 4 i 5 uchwały Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Ust. 1919 r. Nr. 75, poz. 434), które zatrzymują status quo ten do obowiązujących przepisów jak i terytorjalnego zakresu działania oddziałów Prokuratorji Generalnej Lwowa i Krakowa tak, że ustalony praktyką wzajemny stosunek tamtejszych władz i urzędów państwowych do tych oddziałów winien aż do dalszego zarządzenia pozostać niezmieniony.

Warszawa, d. 20 kwietnia 1920 r.

Minister Sztuki i Kultury
w z.
(—) *J. Heurich.*

55.

Obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu w przedmiocie uruchomienia Departamentów Przemysłowych przy Województwach.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu ogłasza, iż w myśl rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z dnia 13 listopada r. z. do ustawy tymczasowej z dnia 2 sierpnia tegoż roku o organizacji władz administracyjnych II instancji — zostały przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu poczynione zarządzenia, mocą których Urzędy Przemysłowe, czynne dotychczas na terytorjum b. zaboru rosyjskiego, od dnia 1 kwietnia r. b. zostają zniesione.

Załatwianie wszelkich spraw, podlegających w zakresie przemysłu i handlu kompetencji II instancji władz przemysłowych, zostało przekazane Wojewódzkim Departamentom Przemysłowym w Warszawie, Kielcach, Lublinie, Łodzi i Białymstoku.

Ze względu jednak na obecne trudności komunikacyjne, które, wobec rozległości terytorjów poszczególnych Województw, stałyby na przeszkodzie bezpośredniemu zwracaniu się zainteresowanych do Departamentów Przemysłowych, zostają od dnia 1 kwietnia r. b. otworzone biura Inżynierów Przemysłowych w siedzibach byłych Urzędów Przemysłowych obwodowych, t. j. w Częstochowie, Sosnowcu, Radomiu, Kaliszu, Włocławku i Białej Podlaskiej.

Inżynierowie przemysłowi będą pełnili na terenie właściwych obwodów zastępczo wszelkie czynności władz przemysłowych II instancji, za wyjątkiem udzielania uprawnień przemysłowych, prowadzenia rejestru przemysłowego i załatwiania spraw tych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, których działalność rozciąga się więcej, niż na jeden obwód.

Obwieszczenia o rejestracji stowarzyszeń.

56.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 1 sierpnia 1919 r. Nr. P. Z. 475 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 150 stowarzyszenie pod nazwą „Kultura“ w Warszawie.

57.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 18 grudnia 1919 r. Nr. P. Z. 2255 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 151 stowarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Kobiet Polskich“ w Częstochowie.

58.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 21 grudnia 1919 r. Nr. P. Z. 2985 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 152 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Związek Drogistów Hurtowych“ w Warszawie.

59.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 21 grudnia 1919 r. Nr. P. Z. 4325 wciągnięte do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 153 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Kupców“ w Pułtusku.

60.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 grudnia 1919 r. Nr. P. Z. 3763 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 154 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Kupców“ w Mławie.

61.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 24 grudnia 1919 r. Nr. P. Z. 6607 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 155 stowarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Plebiscytowe Ewangielików-Polaków“ w Warszawie.

62.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 24 grudnia 1919 r. Nr P. Z. 5696 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 156 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Gimnazjum“ w Milanówku.

63.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 24 grudnia 1919 r. Nr. P. Z. 1405 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 157 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Muzyczno-Dramatyczne“ w Brzezinach.

64.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 1919 r. Nr. P. Z. 3991 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 158 stowarzyszenie pod nazwą „Niemieckie Stowarzyszenie Gimnazjalne“ w Zgierzu.

65.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 31 grudnia 1919 r. Nr. P. Z. 7218 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 159 stowarzyszenie pod nazwą „Klub Demokracji Polskiej“ w Warszawie.

66.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 2 stycznia 1920 r. Nr. P. Z. 3947 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 160 stowarzyszenie pod nazwą „T-wo 8-mio-klasowego Gimnazjum Żeńskiego Zjednoczonych Nauczycieli“ w Warszawie.

67.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 8 stycznia 1920 r. Nr. P. Z. 6006 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 161 stowarzyszenie pod nazwą „Djament“ Związek Zaw. Właśc. Przedsiębiorstw Przemysłu Jubil. Djamentowego w Warszawie.

68.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 12 stycznia 1920 r. Nr. P. Z. 4215 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 162 stowarzyszenie pod nazwą „Pierwszy Bezpartyjny Klub Proletarjacki“ w Warszawie.

69.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 13 stycznia 1920 r. Nr. P. Z. 4139 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 163 stowarzyszenie pod nazwą „Wychowanie“ Towarzystwa Opieki nad upośledzonemi dziećmi i młodzieżą wyznań chrześciańskich.

70.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 15 stycznia 1920 r. Nr. P. Z. 4761 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 164 stowarzyszenie pod nazwą „Warszawski Klub Myśliwski“ w Warszawie.

71.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 17 stycznia 1920 r. Nr. P. Z. 6416 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 165 stowarzyszenie pod nazwą „Straz Ogniowa Ochotnicza“ w Karczewie Star. Warszawskiego.

72.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 24 stycznia 1920 r. Nr. P. Z. 5255 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 166 stowarzyszenie pod nazwą „Straż Ogniowa Ochotnicza“ w Raciążku Star. Nieszawskiego.

73.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 3 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 7034 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 167 stowarzyszenie pod nazwą „Straż Ogniowa Ochotnicza“ w Dąbrowie Wielkiej Star. Sieradzkiego.

74.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 3 lutego 1919 r.

Nr. P. Z. 7035 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 168 stowarzyszenie pod nazwą „Straż Ogniowa Ochotnicza“ w Złochowicach, gm. Opatów, Star. Częstochowskiego.

75.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewuętrznych z dnia 3 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 6942 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 169 stowarzyszenie pod nazwą „Straż Ogniowa Ochotnicza“ w Piekarach.

76.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 4 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 5244 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 170 stowarzyszenie pod nazwą „Straż Ogniowa Ochotnicza“ w Jachowicach, gminy Bąków, Star. Łowjckiego.

77.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 6882 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 171 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Polsko-Francusóie“ z siedzibą w Warszawie.

78.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 1422 wciągnięto do rejestru stowarzyszsń i związków, Nr. 172 stowarzászenie pod nazwą „Związek Zawodowy Kupców Żydów“ miasta Płocka i pow. Płockiego.

79.

Na zasadzie postanomienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 1305 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 173 stowarzwszenie pod nawą „Związek Zawodowy Rzemieślników Żydów m. Ostrołęki“ w Ostrołęce“.

80.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 23 marca 1920 r. Nr. P. Z. 5162 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 204 stowarzyszenie pod nazwą „Uniwersytet Ludowy“ w Warszawie.

Ruch służbowy

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych w kwietniu 1920 r.

Zarząd Centralny:

Mianowani:

St. Referent Górski Karol Dr. — Radcą Ministerjalnym.
St. Referent Trzciński Witold — Radcą Ministerjalnym.
Szadurski Marjan — Referentem.
Drażek Józef Dr. — Referentem.
Erenberg Anszel — Pom. Referenta.
Toczyska Halina — Sekretarzem.

Przeniesiony:

Cyfrowicz August Dr. z Województwa Białostockiego do Zarządu Centralnego na stanowisko Radcy Ministerjalnego.

Przeszli na służbę do innych Ministerstw:

St. Referent Nowak Stanisław do Ministerstwa Skarbu.

St. Referent Furuhjelm August do Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej.

Sekretarz Chmielewska Helena do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Zwolnieni ze służby na skutek podania:

Naczelnik Wydziału Krzymuski Ignacy.
Sekretarz Teslar Tadeusz.

Województwa:

Mianowany:

Suchy Michał — urzędnikiem VII kat. w Województwie Białostockiem.

Zwolniony na własną prośbę:

Urzędnik VII kat. w Województwie Białostockiem Binder Franciszek.

Komunikat.

Międzyministerjalna Rada Archiwalna, istniejąca przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, powzięła uchwałę treści następującej:

„Rada Archiwalna uważa za konieczne spowodować wydanie przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wezwania do ludności, która w jakikolwiek sposób przyszła do posiadania aktów władz państwowych, aby akta te zgłaszała celem oddania w zarządzie archiwów państwowych“.

Wobec doniosłości sprawy, poruszonej w uchwale, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wzywa osoby, posiadające akta i archiwalja państwowe, do oddawania dokumentów powyższych, w istniejących urzędach archiwalnych lub w Starostwach (w miejscowościach, gdzie władz archiwalnych dotąd niema).

Drukiem P. Ambroziewicza i „Straży Kresowej“, Warszawa, Jasna Nr. 8.

DODATEK
do Nr. 8-go
DZIENNIKA URZĘDOWEGO
MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Z Sejmu Ustawodawczego.

PRACE W KOMISJACH SEJMOWYCH.

Szefowie Sekcji względnie Naczelnicy i referenci odnośnych Wydziałów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wzięli udział w następujących obradach Komisji nad projektami ustawodawczymi z resortu tego Ministerstwa.

1) *w Komisji Konstytucyjnej.*

a) nad referatem Posła profesora Buska o ustępach konstytucji dotyczących administracji i samorządu.
b) nad referatem Posła Kamienieckiego o autonomji.

2) *w Komisji Administracyjnej.*

a) nad referatem o projekcie Ustawy o gminie wiejskiej.

3) *w Komisji Miejskiej.*

nad wnioskami w przedmiocie miast.

4) *w Komisji Prawniczej.*

Projekt ustawy o stosunkach prawnych zawodu dziennikarskiego wniesiony do Sejmu przez p. Dąbskiego i tow., rozpatrywany był na posiedzeniu sejmowej komisji prawniczej pod przewodnictwem posła Grzędzielskiego w obecności przedstawiciela wydziału prasowego Ministerstwa Spr. Wewn. Projekt przekazano specjalnej podkomisji. w skład której weszli posłowie: Grzędzielski, Hartglas, Dąbski i Marjan Seyda.

Na pierwszem posiedzeniu podkomisji prawniczej, które się odbyło w dn. 17/III r. b. w obecności przedstawicieli Min. Spr. Wewnętrznych i Sprawiedliwości, członka zarządu syndykatu dziennikarzy warszawskich red. Ehrenberga oraz członka tegoż syndykatu p. Barylskiego uchwalono zwrócić się do Związków dziennikarzy polskich z prośbą o wyrażenie swej opinji o projekcie tej ustawy.

STOSUNEK DO RADY MINISTRÓW.

29/IV r. b. przyjęto wniosek Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w przedmiocie upoważnienai Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na dalsze 3 miesiące do wydania zarządzeń wyjątkowych na mocy ustawy z dn. 25/VII 1919 r.

KONFERENCJE MIĘDZYMINISTERJALNE.

Min. Spr. Wewn. wzięło przez swoich delegatów udział w następujących konferencjach.

W Min. Robót Publicznych w sprawie odbudowy wsi, miast i miasteczek.

W Min. Robót Publicznych w sprawie Ustawy drogowej.

W Min. Skarbu w sprawie Poż. państwowej.

W Min. Wyzn. Rel. i O. P. w sprawie gmachu Sejmowego we Lwowie.

W Min. Rob. Publ. w sprawie mieszkaniowej.

W Min. Spraw Wojsk. w sprawie mieszkań dla wojska.

W Min. Spraw Zagr. w sprawie Zasiłków dla rodzin Polaków w armjach b. Państw zaborczych.

W Głównym Urzędzie Likwidacyjnym w sprawie rejestracji majątków niemieckich w Polsce.

W Głównym Urzędzie Likwidacyjnym w sprawie zatrzymania i likwidacji prywatnych majątków niemieckich.

INTERPELACJE

za czas od dn. 16 kwietnia po dzień 30 kwietnia 1920 r.

W drugiej połowie kwietnia z powodu późnego rozpoczęcia kadencji sejmowej do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wpłynęło 7 interpelacji, które skierowane do właściwych władz w celu ich zreferowania.

Według dzielnic 2 interpelacje dotyczyły Małopolski, 3 b. Królestwa, 2 zaś spraw ogólnopaństwowych.

Poświęcone one były zachowaniu się Policji, urzędowaniu w Starostwach, rekwizycjom koni, sprawie odpoczynku niedzielnego, konfiskatom prasowym, sprawie przymusu w świętowaniu obchodów narodowych, wreszcie sprzedaży majątków cudzoziemców.

Wedle klubów 2 z nich wniósł Związek Ludowo-Narodowy, 2 Narodowe Zjednoczenie Ludowe, wreszcie po jednej P. P. S., P. S. L.—lewica i Narodowy Związek Robotniczy.

Zaległych interpelacji załatwiono 8, z których 2 w porozumieniu z innemi Ministerstwami, reszta zaś samodzielnie.

Sprawy poruszone w interpelacjach dotyczyły: 2 zachowania się Policji, 2 urzędowania w Starostwach, 2 spraw samorządowych, wreszcie po jednej konfiskat prasowych i emerytur.

Sprawy poruszone w interpelacjach dotyczyły: 5 b. Królestwa, 3 Małopolski.

Wedle klubów załatwione interpelacje wnoszone były: 3 przez P. P. S., 2 przez P. S. L.—lewica i po jednej przez Polskie Katolickie Stronnictwo Ludowe, Nar. Zw. Rob. i P. S. L. — Wyzwolenie.

W odpowiedzi na interpelacje w 6 wypadkach ograniczono się na wyjaśnieniach, w 2 zaś wytoczono winnym śledztwo dyscyplinarne, względnie dochodzenie służbowe.

Komunikaty z działalności Ministerstwa Spraw Wewn.

Z DZIAŁALNOŚCI SEKCJI BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I PRASY.

WYDZIAŁ POLICJI.

1. Policja Kolejowa.

Na zasadzie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych wydanego w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych z dnia 30 grudnia 1919 r. w przedmiocie organizacji oddziałów Policji Państwowej, pełniących służbę na kolejach, na obszarze województw; Warszawskiego, Lubelskiego, Kieleckiego, Łódzkiego, Białostockiego (Dz. Ust. R. P. P. Nr. 6 poz, 42), Wydział Policji (B. P.) po uprzedniem przygotowaniu materjału i omówieniu warunków na konferencjach odbytych w M. S. W. przy udziale przedstawicieli zainteresowanych Ministerstw, opracował rozporządzenie z dnia 19/I 1920 w przedmiocie wcielenia Wojskowej Straży Kolejowej na obszarze pomienionych wyżej województw do Policji Państwowej w myśl art. 2 przepisów przejściowych do ust. z 24/VII 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 61 poz. 363), które to rozporządzenie po podpisaniu go przez Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Skarbu i Kolei Żelaznych, zostało ogłoszone w Monitorze Polskim Nr. 23. Wykonanie powyższego rozporządzenia poruczone zostało Komendzie Głównej Policji Państwowej.

2. Policja Rzeczna.

Celem zapewnienia bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego na drogach wodnych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przez Sekcję Bezp. Publ. i Prasy weszło jeszcze w miesiącu wrześniu 1919 w porozumienie z Ministerstwem Robót Publicznych (Sekcja Eksploatacji Dróg Wodnych) i po dłuższy czas trwających pertraktacjach Wydział Policji (B. P.) Sekcji III przyprzygotował rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych wydane w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych z dnia 18 lutego 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 23 p. 132) w przedmiocie organizacji Policji Państwowej, pełniącej służbę na drogach wodnych, na podstawie art. 2 przepisów przejściowych do ust. z dnia 24 lipca 1919 r. o Policji Państwowej (Dz. Pr. P. P. Nr. 61 poz. 363).

W myśl cytowanego wyżej art. 2 przepisów przejściowych do ust. o Policji Państwowej, mając na uwadze ujednostajnienie służby bezpieczeństwa publicznego, oraz w wykonaniu pomienionego rozporządzenia z dnia 18/II 1920 r. Wydział Policji (B. P.) opracował rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wewnętrznych wydane w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych z dnia 26 lutego 1920 (M. P. Nr. 61), na zasadzie którego zorganizowana przez Ministerstwo Robót Publicznych dla ochrony ładunków aprowizacyjnych na rzece Wiśle Straż Rzeczna, pełniąca dotąd swe obowiązki przy głównych przystaniach, została z dniem 1 kwietnia b. r. zlikwidowaną, a funkcjonarjusze jej przejęci przez Policję Państwową na ogólnych zasadach kwalifikacyjnych, przewidzianych ustawą o Policji Państwowej.

3. Organizacja Policji w 14 powiatach Wschodn. Małopolski.

Rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewn. z dnia 12/XI 1919 r. (Dz. Ust. R. P. P. Nr. 87) w przedmiocie wcielenia Żandarmerji Krajowej na terenie b. Galicji do Policji Państwowej nie dotyczyło tych powiatów wschodniej Małopolski, w ogólnej liczbie 21, które wchodziły w skład terenu etapowego i operacyjnego (D. O. G. Lwów).

Wobec przejścia z dniem 1 marca b. r. 14 powiatów wschodniej Małopolski z pomienionego terenu etapowego i operacyjnego do D. O. G. Lwów i wycofania z nich pełniącej tam dotąd służby bezpieczeństwa żandarmerji polowej zaszła potrzeba zorganizowania w tychże powiatach Po-

licji Państwowej w miejsce ustępującej żandarmerji. Zwołana przez Wydział Policji (B. P.) konferencja przedstawicieli Naczelnego Dowództwa W. P., Ministerstwa Spraw Wojskowych, (Żandarmerji Polowej i Wojskowej) oraz Komendy Głównej Policji P. w dniu 17/II 1920 r. zgodziła się na opracowane przez tenże Wydział rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z dnia 23 lutego 1920 r. (Dz. Ust. R. P. P. Nr. 20, poz. 107) w przedmiocie rozciągnięcia organizacji Policji P. na dalszych 14 wschodnich powiatów Małopolski, na zasadzie art. 3 przepisów przejściowych do ust. o Policji Państwowej z dnia 24 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 61, poz. 363).

4. Organizacja Policji w 7 powiatach Wschodn, Małopolski.

W dniu 24 kwietnia b. r. odbyła się w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych pod przewodnictwem Szefa Sekcji Bezpieczeństwa Publicznego i Prasy p. St. Urbanowicza konferencja, złożona z przedstawicieli Komendy Głównej Policji państwowej, Wydziału Policji M. S. W., Ministerstwa Spraw Wojskowych, Ministerstwa Skarbu i Naczelnego Dowództwa W. P. w sprawie rozpatrzenia projektu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych w przedmiocie rozciągnięcia organizacji Policji Państwowej na dalszych 7 powiatów Wschodniej Małopolski, do których należą: Zbaraż, Tarnopol, Trembowla, Czortków, Husiatyn i Borszczów. Wobec przejścia pomienionych powiatów z terenu etapowego i operacyjnego do Dowództwa Okręgu Generalnego Lwowskiego, oraz wobec mającego nastąpić z dniem 1 czerwca b. r. wycofania z nich żandarmerji Polowej, Komenda Policji Państwowej na Małopolskę przystąpi niezwłocznie na zasadzie rzeczonego wyżej rozporządzenia do odpowiedniej pracy organizacyjnej. W ten sposób organizacja Policji P. obejmie całą b. Galicję aż po Zbrucz i granicę Bukowiny.

5. Policja kolejowa w Małopolsce.

W tym samym dniu i pod tem samem przewodnictwem odbyła się konferencja w sprawie organizacji oddziałów Policji Państwowej, pełniących służbę na kolejach w Małopolsce na wzór takichże oddziałów, zorganizowanych w Kongresówce, na zasadzie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem kolei żelaznych z dnia 30 grudnia 1919 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 8). Ze względu na stwierdzoną przez miarodajne władze konieczność rychłego zabezpieczenia majątku i objektów kolejowych w Małopolsce przed zdarzającymi się coraz częściej uszkodzeniami i kradzieżą, utworzenie Policji Kolejowej w ramach Policji Państwowej na Małopolskę jest nieodzownem. Odnośne prace przygotowawcze w tym kierunku już rozpoczęte.

6. Sprawy stróżów nocnych

W porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej, postanowiono w zasadzie instytucję stróżów nocnych, jako przestarzałą i nie dającą żadnych gwarancji bezpieczeństwa osób i mienia, skasować i obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa w porze nocnej przekazać całkowicie organom policji. Komenda Policji m. st. Warszawy otrzymała polecenie przedstawienia odpowiednich wniosków.

7. W sprawie ruchu kołowego.

Z powodu braku jednolitych przepisów o ruchu kołowym, wykonywanie przez policję należytej kontroli nad tym ruchem jest bardzo utrudnione, publiczność zaś przeważnie nie wie do jakich przepisów ma się w tej dziedzinie stosować. Wydział Policji prowadzi obecnie pracę nad przygotowaniem jednolitych przepisów o ruchu kołowym i o używaniu pojazdów dla całej Rzeczypospolitej Polskiej. W miesiącach marcu i kwietniu odbyły się w tej sprawie konferencje z przedstawicielami Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej, Komendy Głównej Policji Państwowej i Misji Angielskiej do spraw policji. Oprócz tego Wydział Policji wszedł w porozumienie z Ministerstwem Robót Publicznych, które przygotowuje projekt ustawy w przedmiocie zmiany ustawy o kierunku jazdy w Małopolsce i z Dowództwem Wojsk Samochodowych.

8. Sprawa stosunku policji do osób wojskowych.

Wobec licznych raportów organów policji, że obowiązujące dotychczas rozporządzenie Min. Spr. Wewnętrz. i Min. Spr. Wojsk. z dnia 8 sierpnia 1919 r. o trybie postępowania organów policji w stosunku do osób wojskowych nie jest wystarczające dla ujawnienia osób nadużywających munduru wojskowego, Sekcja Bezp. Publ. i Pr. podjęła inicjatywę zmiany tego rozporządzenia i po konferencji, odbytej pod przewodnictwem p. Ministra Spraw Wewnętrznych z przedstawicielami Ministerstwa Spraw Wojskowych, Naczelnego D-wa Żandarmerji Wojskowej, Wydział Policji przygotował projekt nowego rozporządzenia, regulującego stosunek policji do osób wojskowych. Projekt ten rozszerza znacznie prawa policji, upoważniając do wkraczania nietylko w razie popełnienia czynu przestępczego przez osobę wojskową, ale także do legitymowania i ewent. zatrzymywania osób wojskowych w razie podejrzenia o popełnienie lub zamiar popełnienia czynu przestępnego.

9. Sprawa policji w b. Zaborze pruskim.

Zgodnie z dążeniem do stopniowej unifikacji różnych gałęzi służby państwowej w b. trzech zaborach, Sekcja Bezpieczeństwa Publicznego i Prasy, po przeprowadzeniu w końcu 1919 r. przekształcenia żandarmerji krajowej w Małopolsce na policję państwową, zwróciła się do Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej z prośbą o podjęcie kroków przygotowawczych w celu unifikacji policji również na ziemiach b. zaboru pruskiego. Na konferencji, która odbyła się dn. 23 kwietnia r. b. w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych pod przewodnictwem Szefa Sekcji Bezpieczeństwa Publ. i Prasy przedstawiciel Min. b. Dzielnicy Pruskiej zapowiedział przyjazd w najbliższym czasie do Warszawy przedstawicieli władz z Poznania, w celu prowadzenia dalszej pracy w ścisłem porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych.

WYDZIAŁ PRASOWY.

1. Ujednostajnienie Cenzury Kinematograficznej.

Min. Spr. Wewn.. uznając konieczność ujednostajnienia cenzury obrazów świetlnych we wszystkich dzielnicach Państwa Polskiego, zwróciło się do Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej z prośbą o wydanie rozporządzenia, na mocy którego i na terytorjum b. zaboru niemieckiego mogłyby być wyświetlane publicznie tylko filmy, zaopatrzone w wystawioną przez Wydział Prasowy Min. Spr. Wewn. legitymację filmową. P. Minister Spraw Wewnętrznych zwrócił się również do Generalnego Delegata Rządu we Lwowie z pismem, w którem uzasadniona jest konieczność zniesienia Rady Przybocznej przy Namiestnictwie dla cenzurowania obrazów na obszarze b. Galicji.

2. Instrukcja dla cenzorów kinematograficznych.

Cenzorów Wydziału Prasowego obowiązuje następująca instrukcja:

Zabrania się demonstrowania scen i obrazów przeciwnych prawu lub moralności publicznej.

W szczególności zabrania się demonstrowania:

1. Scen, obrażających uczucia religijne;
2. Wizerunków świętych: przedmiotów kultu religijnego w scenach nieodpowiednich (cmentarze i groby umieszczać wolno, jednak tylko w scenach, nie obrażających uczuć religijnych);
3. Ekshumacji zwłok;
4. Scen, obrażających uczucia narodowe polskie;
5. Scen, obrażających przyzwoitość;
6. Obrazów, osnutych na brudach życiowych;
7. Brutalnych scen morderstwa;
8. Scen, przedstawiających tortury, wykonywanie wyroków śmierci, przygotowania do egzekucji (o ile przygotowania te obliczone są na wywołanie niezdrowej sensacji) i t. p.
9. Obrazów detektywno kryminalnych, mających stanowić wykład poglądowy lub zachętę do różnego rodzaju przestępstw;
10. Obrazów o założeniu nihilistycznem lub tendencji rozkładowej;

W obrazach osnutych na tle wydarzeń krajowych, należy być szczególnie oględnym z aprobowaniem autentycznych nazwisk osób działających (wyjątek: 1. Nazwiska ciemiężycieli narodu polskiego, 2. Obrazy, przedstawiające kronikę wypadków bieżących);

Sensacyjne tytuły należy skreślać.

W inscenizacji arcydzieł literatury dopuszczane są wyjątki, które jednak powinny uzyskać aprobatę komisji.

Wątpliwości, mogące wyniknąć przy stosowaniu tej instrukcji, należy poddawać pod rozpatrzenie i decyzję komisji.

Każdy obraz cenzuruje conajmniej 2-ch cenzorów.

3. Bibljoteka Uniwersytecka w Wilnie.

Ministerstwo Spr. Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Rel. i O. P. przyznało Bibljotece Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie prawo do otrzymywania 1 bezpłatnego egzemplarza obowiązkowego druków.

4. Odebranie debitu.

Debit został odebrany następującym pismom; „Mołot“ (New-York), „Literaturno Naukowij Zbirnik“ (New-York), „Ślązak“ (Morawska Ostrawa), „Swoboda“ (Jersey-City U. S. A. w jęz. ukraińskim), „Świt“ (Wiedeń), „Teschner Volksbote“ (Morawska Ostrawa).

5. Statystyka prasowa.

W 1919 r. według danych Wydziału Prasowego M. S. Wew., wydawano w Polsce, oraz na obszarach, zajętych przez wojska nasze, 1148 czasopism, z tych 944 w języku polskim, 86 w języku żydowskim, 49 — niemieckim, 14 — ukraińskim, 14 — rosyjskim, 13 — hebrajskim, 9 — francuskim, 4—angielskim i 4—litewskim.

Prowadzona w myśl okólnika (469) Ministra Spr. Wewnętrznych z dn. 3/VII 19 r. rejestracja druków nieperjodycznych na podstawie egzemplarzy obowiązkowych, drukowanych na terytorjum b. Kongresówki, obejmuje 998 druków, z tych 100 w językach obcych. Bibljografja egzemplarzy obowiązkowych i wykaz czasopism ukaże się w druku w maju r. b. w Nr. 1 „Biuletynu Bibljograficznego“, Konfiskat w b. zaborze rosyjskim zarejestrowano 52.

W r. 1920 do dnia 1 maja powstało 132 nowych czasopism, z tych 124 w języku polskim, 3 — żydowskim, 2 — hebrajskim, 2 — rosyjskim, 1 w dwu językach polskim i litewskim. Egzemplarzy obowiązkowych druków nieperjodycznych wpłynęło do Min. Spr. Wewnętrznych 542. Bibljografja tych druków ukaże się w Nr. 2 „Biuletynu Bibljograficznego''. Liczba konfiskat wynosiła 50, z tych 35 na terytorjum b. zaboru austrjackiego.

6. Statystyka kinematograficzna.

Od dnia wprowadzenia w życie cenzury kinematograficznej, t. j. od 20 lutego 1919 r. Wydział Prasowy Min. Spr. Wewn. ocenzurował do dn. 30 kwietnia 1920 r. 1,646 obrazów, ogólnej długości 1,849,956 metrów.

Z DZIAŁALNOŚCI SEKCJI SAMORZĄDOWEJ M. S. W.

Wydział Samorządu Miejskiego.

Dn. 21 marca r. b. odbyła się ankieta w sprawie reformy Ordynacji Wyborczej miejskiej, w której wzięli udział—p. Minister Spraw Wewnętrznych Wojciechowski, Szef Sekcji Samorządowej, p. Sienkiewicz, Naczelnik Wydziału Samorządu Miejskiego p. Dworski Inspektor adm., p. Sikorski, oraz wybitni znawcy samorządu i prezydenci wielkich miast ze wszystkich dzielnic.

Tematem była sprawa zabezpieczenia zawodowych, kulturalnych i gospodarczych interesów

w radach miejskich, rozpatrywana na podstawie projektu związku miast małopolskich i innych zrzeszeń, zmierzającego do wprowadzenia systemu kół wyborczych, odpowiadających uwarstwieniu ludności.

Pozatem z działalności Wydziału Samorządu Miejskiego zaznaczyć należy ostateczne zdecydowanie zniesienia ustroju miejskiego w 3 b. miastach (Skulsk, Wizna i Jedwabno).

Wydział Samorządu Powiatowego.

Delegat wydziału brał udział w konferencjach międzyministerjalnych w sprawie projektu ustawy o przymusowem dokształcaniu zawodowem młodzieży, pracującej w rzemiośle, przemyśle i handlu. Pozatem Wydział S. P. przystąpił do prac wstępnych nad projektami ustawodawczemi o jednostkach samorządnych wyższego rzędu.

Wydział Samorządu Gminnego.

Wydział S. G. bierze stały udział w posiedzeniach Komisji administracyjnej Sejmu Ustawodawczego, której obrady dotyczą projektu ustawy o gminie wiejskiej, wniesionego przez Min. Spr. Wewn. Komisja ukończyła już rozprawy ogólne i przystąpiła do debaty szczegółowej.

Ponadto zanotować należy, że Wydz. S. G. opracował rodzaj kodyfikacji norm, dotyczących samorządu gminnego.

Kodyfikacja ta ma na celu z jednej strony usunięcie w miarę możności całego szeregu wątpliwości, jakie nasuwają się przy stosowaniu przepisów gminnych obecnie obowiązujących, z drugiej strony ma spopularyzować znajomość obowiązujących ustaw gminnych i zastąpić wyczerpane już wydanie Ustawy Gminnej z r. 1864, ogłoszone w swoim czasie drukiem przez Biuro Pracy Społecznej. W druku ukaże się to zestawienie, jako rzecz nieoficjalna w wydawnictwie „Gminy“.

Nadto z końcem marca r. b. w wydziale S. G. odbyła się konferencja z posłem na Sejm, p. Hartglassem w sprawie wniosku nagłego posła Grünbauma i tow. w przedmiocie projektu ustawy o skasowaniu przepisów, ograniczających równouprawnienie żydów w b. Królestwie Polskiem.

Wydział Finansów Samorządowych.

Wydział S. F. opracował projekt reformy finansów gmin wiejskich. Projekt ten został wniesiony na Radę Ministrów.

Ponadto Delegaci wydziału brali udział w szeregu konferecji m. i. w sprawie zasad projektu sanacji finansów miejskich z Min. Skarbu:

w sprawie podatku od przyrostu wartości z Min. Sprawiedliwości;

w sprawie zfinansowania pożyczki obligacyjnej Związku Specjalnego dla budowy kolejki Warszawa—Rawa—Tomaszów.

Wydział S. F. zatwierdził zmiany w statutach nast. fundacji: kasy dla osób pracujących naukowo im. Mianowskiego i Zakładów ks. Siemca.

Ze spraw ubezpieczeniowych zanotować należy fakt ukończenia prac nad projektem ustawy o ubezpieczeniach państwowych i Państwowej Dyrekcji Ubezpieczeń. Projekt wniesiony został na Radę Ministrów.

Wydział kas pożyczkowo-oszczędnościowych.

Wydział S. K. opracował projekt ustawy o komunalnych kasach oszczędności, który został wniesiony na konsultację prawną Rady Ministrów.

Co do organizacji Banku Komunalnego nadmienić należy, iż zabiegi Banku o uzyskanie odpowiedniego lokalu na pomieszczenie biur zostały uwieńczone pomyślnym rezultatem. Będą się one mieściły przy ul. Królewskiej Nr. 23. Pozatem Bank uzyskał wciągnięcie do rejestru. Związek Żyrowy Poznański udzielił bankowi, jako wkład 10 miljonów marek, które Bank będzie mógł wypożyczać związkom komunalnym na pożyczki krótkoterminowe.

ODEZWA ZWIĄZKU FLORJAŃSKIEGO DO ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH.

Po administracji rosyjskiej odziedziczyliśmy życie gospodarcze prowincji w stanie niesłychanie zaniedbanym. Dzięki nadmiernemu skupieniu po wsiach i miasteczkach materjałów łatwopalnych w postaci drzewa, słomy i gontu, pożary pojedyńcze przekształcają się z łatwością w pożary zbiorowe, trawiące dziesiątki, a często i setki nieruchomości jednorazowo.

Jedynym doraźnym i niewątpliwie skutecznym środkiem walki z klęską pożarów jest zbiorowa samopomoc ogółu w postaci straży ogniowych ochotniczych, których niestety prowincja nasza posiada jeszcze zbyt mało.

Ponieważ troska o stan bezpieczeństwa ogniowego, a zatem i o rozwój straży ogniowych, należy w pierwszej mierze do władz samorządowych, wśród których winna być krzewiona świadomość potrzeb w tym zakresie, przeto byłoby bardzo pożądanem, ażeby Powiatowe Związki Komunalne, gminy miejskie i wiejskie zaprenumerowały czasopismo, poświęcone życiu i organizacji straży ogniowych p. t.: „Przegląd Pożarniczy“, którego egzemplarz okazowy Redakcja przesłała już do urzędów gminnych.

Wszelkiej pomocy organizacyjnej udziela chętnie Związek Florjański w Warszawie (Al. Jerozolimskie 55), oraz Państwowa Instytucja Ubezpieczeń Wzajemnych budowli od ognia przez swych Inspektorów do spraw pożarnictwa, tudzież taksatorów ubezpieczeń w powiatach.

Powyżej zamieszczoną odezwę Związku Florjańskiego ogłasza się z uwagą, że prenumerata „Przeglądu Pożarniczego“ przez poszczególne jednostki samorządowe ze względu na rady i praktyczne wskazówki w dziedzinie bezpieczeństwa ogniowego jest bardzo wskazana.

Warszawa, d. 30 kwietnia 1920 r.
Szef Sekcji Samorządowej
Min. Spr. Wewnętrz. (—) Sienkiewicz.

ODEZWA RZĄDU
W SPRAWIE
POŻYCZKI PAŃSTWOWEJ.

Polska wkracza z okresu walki o byt polityczny w okres wewnętrznej odbudowy swojego życia. Czekają nas ogromne zadania: **podniesienie gospodarstwa rolnego i przemysłowego, walka z drożyzną i walka z epidemjami, budowa floty handlowej, dróg wodnych i komunikacji lądowej, budowa szkół i innych urządzeń.** Nie pokryjemy tych wszystkich potrzeb zwyczajnym dochodem z podatków, ani nie uzyskamy pomocy obcej, zanim sami sobie pomagać nie zaczniemy. Zasoby pieniężne całej naszej ziemi, od wód Bałtyku po Tatry, od śląskich złóż węglowych po litewskie bory, muszą popłynąć szerokim strumieniem ku zadaniom, bez spełnienia których nie staniemy się nowoczesnem Państwem.

Pożyczka wewnętrzna, do której podpisywania wzywa Rząd wszystkich mieszkańców Polski, nie jest dla nikogo ciężarem. Jest sposobnością korzystnego umieszczenia pieniędzy, jest hamulcem, który powstrzyma spadek waluty, tak dla wszystkich dotkliwy. Kto w niej umieści swoje zasoby, da dowód, że rozumie łączność interesu własnego z interesem powszechnym.

Państwo wywiąże się wtedy ze swych rozległych obowiązków, gdy wszyscy bez wyjątku w tej pożyczce wezmą udział, bez względu na to, do jakiej klasy należą, z jakiej dzielnicy pochodzą, jaką wiarę wyznają. **Pomyślny wynik pożyczki jest zawisły nietylko od bogatych, albowiem i skromne oszczędności mogą się złożyć na miljardy.**

Wszystkie narody składają ogromne sumy na pożyczki wojenne. Wiele pieniędzy wydobyli najeźdźcy z polskiej ziemi na cele nam wrogie. Dzisiaj społeczeństwo nie może odmówić Państwu Polskiemu tego, co potrzeba na jego odbudowę, na jego odrodzenie. **Niechaj wyniki tej pożyczki będą wyznaniem wiary we własne siły wobec całego świata, który patrzy na początki naszego nowego życia państwowego; niechaj będą dowodem, że nie zmarnujemy wolności po tylu latach i tak wielkim trudem zdobytej.**

Prezydent Ministrów:
(—) L. Skulski.

Minister Skarbu:
(—) W. Grabski.

Od Administracji.

Ponieważ wobec ciągłego wzrostu cen papieru i druku, oraz powiększenia objętości DZIENNIKA URZĘDOWEGO, koszta wydawnictwa znacznie się zwiększyły, wskutek czego cena pojedyńczych numerów musiała być podwyższona, Administracja DZIENNIKA URZĘDOWEGO uprasza Pp. Prenumeratorów o bezzwłoczne nadesłanie na poczet przedpłaty kwoty 100 (stu) marek, względnie jej wielokrotności w stosunku do ilości prenumerowanych numerów Dziennika.